

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2019

Jitka Mošovská, DiS.

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje

**Evaluation of Activities and Financial Management of the Selected Volunteer Fire
Brigades of the Olomouc Region**

Student: Jitka Mošovská, DiS.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. David LENERT, Ph.D., MBA

Šumperk 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Jitka Mošovská, DiS.**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Zhodnocení činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných
hasičů Olomouckého kraje
Evaluation of Activities and Financial Management of the Selected
Volunteer Fire Brigades of the Olomouc Region

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Požární ochrana v České republice
3. Analýza činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů
4. Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HURLEY, Morgan J. *SFPE Handbook of Fire Protection Engineering*. London: Springer, 2016. ISBN 978-1-4939-2564-3.

JAKUBCOVÁ, Lenka a Ján ŠUGÁR. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2013. 152 s. ISBN 978-80-7251-400-7.

LINHART, Petr a Bohumil ŠILHÁNEK. *Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. 193 s. ISBN 978-80-86640-63-1.

SKALSKÁ, K., Z. HANUŠKA a M. DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-36-5.

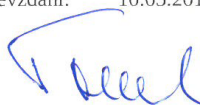
VILÁŠEK, J., M. FIALA a D. VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Lenert, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 10.05.2019

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Jitka Mošovská, DiS.

Obsah

1	Úvod	5
2	Požární ochrana v České republice	7
2.1	Požární ochrana	7
2.2	Integrovaný záchranný systém	8
2.3	Síly a prostředky požární ochrany mimo HZS ČR	9
2.4	Dobrovolná občanská sdružení působící na úseku požární ochrany	11
2.5	Sbor dobrovolných hasičů	13
2.5.1	Právní aspekty	13
2.5.2	Účetní a daňové aspekty	18
2.5.3	Provozování vedlejší činnosti	19
3	Analýza činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje	24
3.1	Stručná charakteristika Olomouckého kraje	24
3.2	Cíle a metody výzkumu	25
3.3	Analýza činností a hospodaření jednotlivých sborů dobrovolných hasičů okresu Olomouc	26
3.3.1	Sbor dobrovolných hasičů Javorník	26
3.3.2	Sbor dobrovolných hasičů Zlaté Hory	28
3.3.3	Sbor dobrovolných hasičů Senice na Hané	29
3.3.4	Sbor dobrovolných hasičů Náměšť na Hané	31
3.3.5	Sbor dobrovolných hasičů Brodek u Prostějova	32
3.3.6	Sbor dobrovolných hasičů Kostelec na Hané	34
3.3.7	Sbor dobrovolných hasičů Opatovice	35
3.3.8	Sbor dobrovolných hasičů Troubky	37

3.3.9	Sbor dobrovolných hasičů Loučná nad Desnou	38
3.3.10	Sbor dobrovolných hasičů Bludov	39
4	Zhodnocení analýzy, návrhy, doporučení	42
4.1	Zhodnocení činností vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje....	42
4.2	Zhodnocení hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje	47
4.3	Návrhy a doporučení	51
5	Závěr.....	53
	Seznam použité literatury.....	55
	Seznam zkratek	58
	Prohlášení	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Členská základna sborů dobrovolných hasičů je největším působícím spolkem na území České republiky. Možná proto se nenajde na našem území obec, ve které bychom dobrovolné hasiče nepotkali. Tvoří nedílnou součást dění každé naší obce. Sbory dobrovolných hasičů jsou základním stavebním kamenem pro celý hasičský systém. Právě z řad dobrovolných hasičů vycházejí členové Jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí, členové profesionálních jednotek. Témata svojí bakalářské práce jsem si vybrala proto, že sama jsem 20 let členkou Sboru dobrovolných hasičů. Z toho 18 let zastávám funkci starostky. Tato oblast je mi více než blízká a hasiči jsou mojí každodenní součástí.

Termín dobrovolnost hasičů, jak pramení z názvu, je v tomto případě spíše obecným pojmem. Být dobrovolným hasičem je v počátku určitě volbou dobrovolnou, ale s členstvím přicházejí povinnosti a závazky, které se postupně stávají součástí každodenního života jedince. A tak se koníček stává posláním. Je to zkrátka činnost, která Vás pohltí a žije jí celá Vaše duše, během celého roku a vlastně i Vaše okolí a rodina.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje. Na základě zjištění porovnat vzájemně činnosti a hospodaření sborů.

V práci je použito metody rešerše odborné literatury, právních předpisů a internetových zdrojů. Dále je využita kvantitativní metoda tj. dotazníkové šetření, pro získávání informací od jednotlivých sborů dobrovolných hasičů. Získané informace jsou dále zpracovávány za pomoci metody komparativní analýzy.

Práce je rozdělena do pěti kapitol včetně úvodu a závěru. Druhá kapitola je zaměřena na vymezení základního pojmu požární ochrany. Je zde popsán Integrovaný záchranný systém a jeho složky. Největší část je věnována sboru dobrovolných hasičů. Jsou zde rozvedeny právní, účetní a daňové aspekty. A dále souvislosti, které vznikají sboru s vedlejší doplňkovou činností, která z většiny finančně zajišťuje chod sboru samotného.

Třetí kapitola je zaměřena na samotnou analýzu činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje. Jsou popsány jednotlivé sbory. Je provedena analýza činností a hospodaření ve sledovaném období roků 2014 – 2018.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na zhodnocení činnosti a hospodaření na základě zjištěných porovnávání. Závěr této kapitoly patří návrhům a doporučením pro hospodaření a činnosti sborů dobrovolných hasičů.

2 Požární ochrana v České republice

V kapitole první se budeme zabývat základní terminologií týkající se této práce. Budeme definovat termíny spojené s požární ochranou v České republice. Pod Integrovaným záchranným systémem najdeme Hasičský záchranný sbor a postupně se dostaneme až na nejnižší článek systému a to sbory dobrovolných hasičů. Jednotlivé právní a účetní aspekty jsou důležité pro samotné fungování sborů a následně pro samotné zhodnocení činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje.

2.1 Požární ochrana

Pokud chceme hovořit o požární ochraně na území našeho státu, měli bychom si nejdříve vymezit, co si pod pojmem požární ochrana můžeme představit? Ochrana před požárem, tak jak bychom mohli odvodit z názvu. A bude to ochrana majetku, zdraví či života? Ze zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zjistíme účel tohoto pojmu a tím je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví a majetku před požáry a dále pro poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech. Správními úřady na úseku požární ochrany jsou ministerstva a hasičský záchranný sbor kraje. Ministerstvo na úseku požární ochrany vykonává zejména zákonodárnou a legislativní činnost jako je řízení odborné přípravu v jednotkách požární ochrany (dále jen JPO), kontrola úkolů ukládaných zákonem, vytváření a provoz informačních systémů požární ochrany (dále jen PO), zabezpečuje výzkum a vývoj, zřizuje a řídí střední odborné a vyšší odborné školy požární ochrany.

Mimo ministerstvo je dalším správním úřadem Generální ředitelství hasičského záchranného sboru, které plní úkoly ministerstva na úseku požární ochrany. K činnostem hasičského záchranného sboru kraje patří zejména: Zpracovávání koncepce požární ochrany kraje, kontrola plnění nařízení orgánů kraje vydaných na úseku požární ochrany. Odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek hasičského záchranného sboru kraje. Zabezpečuje statistické sledování požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek požární ochrany na území kraje. Zpracovává jedenkrát ročně zprávu o stavu požární ochrany v kraji a předkládá ji krajskému úřadu. Dalšími orgány v oblasti požární ochrany jsou: kraje, obce a obecní úřady. Tyto vykonávají úkoly státní správy na úseku požární ochrany v přenesené působnosti.

Na základě vymezení zákona o požární ochraně si budeme pod pojmem požární ochrana představovat Hasičský záchranný sbor (dále jen HZS). HZS je součástí základních složek Integrovaného záchranného systému (dále jen IZS).

2.2 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém je pojem, který byl zaveden spolu se vznikem zákona o integrovaném záchranném systému v roce 2001. Do té doby nebyl tento pojem legislativně ukotven a nebyl ani používán. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, vymezuje pojmy a zejména stanoví IZS.

Základními složkami jsou:

1. HZS ČR,
2. jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje (pokud má obec jednotku sboru dobrovolných hasičů (dále jen JSDH) která je začleněna do plošného pokrytí území kraje (vydává se jako nařízení kraje na základě zákona o požární ochraně), je tato jednotka základní složkou IZS,
3. poskytovatelé zdravotnická záchranné služby ČR,
4. Policie ČR (Vilášek, 2014).

Ostatními složkami jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armády ČR),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. městská policie),
- ostatní záchranné sbory (Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví (hygienická stanice),
- havarijní pohotovostní, odborné a jiné služby (např. tzv. komunální služby) a
- zařízení civilní ochrany.

Důležitými ostatními složkami IZS jsou i neziskové organizace a sdružení občanů, která se zabývají záchrannými pracemi. Z nichž je možno uvést Horskou službu, Vodní záchrannou službu, Speleologickou záchrannou službu (Skalská, 2010).

Hasičský záchranný sbor České republiky

Organizace, působnost a úkoly HZS ČR jsou stanoveny zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o HZS ČR“). Dále zákon stanoví, že ve sboru působí příslušníci ve služebním poměru a stanoví práva a povinnosti těchto příslušníků. Zákon stanoví, že HZS ČR je složen z generálního ředitelství HZS ČR, 14 HZS krajů, střední odborné a vyšší odborné školy. Dále opravňuje generální ředitelství HZS ČR a HZS krajů zřizovat svá vzdělávací, technická a účelová zařízení. Jedná se konkrétně o dvě školní a výcviková zařízení HZS ČR, a to ve Frýdku-

Místku a Brně. Dále Institut ochrany obyvatelstva v lázních Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany v Praze, Opravárenský závod HZS Olomouc a Základna logistiky taktéž v Olomouci (Vilášek, 2014).

Hasičský záchranný systém krajů

HZS krajů jsou samostatnými organizačními složkami státu (mají vlastní právní subjektivitu) a jsou napojeny na rozpočtovou kapitolu Ministerstva vnitra. Řídí v kraji výkon požární ochrany a ochrany před dalšími mimořádnými událostmi, zabezpečují řadu úkolů státní správy s působností v požární ochraně, integrovaném záchranném systému, krizovém řízení, civilním nouzovém plánování a ochraně obyvatelstva. V jejich čele stojí ředitel (Skalská, 2010).

Územní odbory, stanice a jednotky HZS krajů

HZS krajů se člení na územní odbory (zpravidla bývalé HZS okresů), které vykonávají správní a organizační činnosti jménem HZS kraje (nemají právní subjektivitu, jsou organizační složkou). Základním článkem územních odborů jsou stanice HZS krajů. Na území ČR je jich 238 a až na výjimky jsou v obcích s rozšířenou působností.

2.3 Síly a prostředky požární ochrany mimo HZS ČR

Síly a prostředky, které nám nemalou mírou doplňují celý systém HZS, jsou: profesionální a dobrovolné jednotky HZS podniků, požární hlídky, sbory dobrovolných hasičů a JSDH obcí.

Profesionální a dobrovolné jednotky HZS podniků

Některé právnické osoby či podnikající fyzické osoby mají takovou míru požárního nebezpečí, že je jim HZS ČR ze zákona oprávněn nařídít zřízení jednotky HZS podniku. Její zřízení a druh v podniku určí HZS kraje dle výsledku posouzení požárního nebezpečí, nebo dokumentace zdolávání požáru. Tvoří ji zaměstnanci podniku, kteří tuto činnost vykonávají na plný úvazek v HZS podniku, v případě menšího požárního nebezpečí se připouští vytvořit jednotku sboru dobrovolných hasičů podniku (JSDH podniku) ze zaměstnanců vykonávajících v podniku jinou práci. Zřízení a provoz těchto jednotek hradí daný podnik. V současné době existuje kolem 100 profesionálních jednotek HZS podniků a přibližně 250 jednotek SDH podniků, ve kterých působí téměř 5 000 profesionálních a dobrovolných hasičů.

Požární hlídky

Je-li to zdůvodnitelné z hlediska nižšího požárního rizika, může HZS kraje stanovit obci nebo právnické osobě povinnost zřídit místo jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku požární hlídku. Ta má za úkol především ohlásit mimořádnou událost, zapojit se do

záchranných a likvidačních prací zejména prvotními opatřeními (evakuace) a jako subjekt s místní znalostí poskytovat informační podporu veliteli zásahu přijíždějící jednotky PO. Na požární hlídku se vztahují stejná ustanovení právních předpisů jako na jednotku požární ochrany.

Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí a sbory dobrovolných hasičů

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je zřizována obcí jako její organizační složka pro zabezpečení území obce před požáry a jinými mimořádnými událostmi. Zřízení JSDH obce je zakotveno v zákoně o požární ochraně. Obce mohou mít i několik JSDH obce. Financování JSDH obce je vícezdrojové. Je zabezpečováno zejména obcí ze svého rozpočtu a dále za využití příspěvků z kraje a ze státního rozpočtu formou účelových dotací.

Členové jednotek SDH obcí svou činnost v jednotce zpravidla nevykonávají jako své zaměstnání. Členové těchto jednotek (jako organizační složky obce) jsou většinou (ale není to podmínkou ani pravidlem) zároveň i členy občanských sdružení působících na úseku požární ochrany, mezi něž patří Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota, Moravská hasičská jednota.

Zákon o požární ochraně stanoví, že všechny jednotky PO bez ohledu na jejich zařazení mohou být nasazeny i mimo území svého zřizovatele. Základním kritériem pro rozdělení jednotek SDH obcí do kategorií je skutečnost, zda jsou k zásahům i mimo území svého zřizovatele předurčeny plánovaně anebo je s nimi plánovaně počítáno pouze pro katastr vlastní obce. Obce, které zřizují jednotky SDH obce s územní působností větší, než je území vlastní obce, zákon o požární ochraně označuje jako „vybrané obce“ a uvedené jednotky PO názvem „jednotky SDH vybraných obcí“. Na činnost těchto jednotek jsou poskytovány dotace ze státního rozpočtu.

Kategorie jednotek PO

Pro účely plošného pokrytí se jednotky požární ochrany dělí na jednotky:

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

- kategorie JPO I - jednotka hasičského záchranného sboru kraje s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 2 minut,
- kategorie JPO II - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 5 minut,

- kategorie JPO III - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu 10 minut.

b) s místní působností zasahující na území svého zřizovatele

- kategorie JPO IV - jednotka hasičského záchranného sboru podniku s dobou výjezdu do 2 minut,
- kategorie JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně s dobou výjezdu do 10 minut,
- kategorie JPO VI - jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku s dobou výjezdu do 10 minut. V dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod (Skalská, 2010).

Doplňující silou požární ochrany jsou Sbory dobrovolných hasičů. Jejich členové jsou zpravidla členy JSDH obcí, čímž je tedy provázána činnost dobrovolná s činností zřízenou na základě zákona o PO.

2.4 Dobrovolná občanská sdružení působící na úseku požární ochrany

Na území České republiky působí 3 občanská sdružení, která působí na úseku požární ochrany. Jsou to: Česká hasičská jednota (ČHJ), Moravská hasičská jednota (MHJ) a Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS).

Česká hasičská jednota

Obnovená ČHJ zahájila činnost zaregistrováním svých stanov na Ministerstvu vnitra dne 10. května 1990 s cílem vytvořit organizaci na demokratických principech a pokračovat v tradici, kterou založili jejich předkové.

Jednota spolupracuje v rámci zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů s Ministerstvem vnitra, krajskými úřady, hasičskými záchrannými sbory a obcemi při plnění úkolů požární ochrany, především na úseku požární prevence a zvyšování akceschopnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Sdružuje přes 3000 členů v 54 hasičských sborech a ve čtyřech župách: Povltavské, Sionské, Východočeské a Jana Roháče.

Činnost ČHJ potvrzuje obětavost členů a připravenost dobrovolných hasičů sborů pomáhat spoluobčanům při požárech, povodních a dalších krizových situacích. Vedle toho se zaměřuje

na zajišťování úkolů spojených s vypsanými granty, zajišťování soutěží, odbornou přípravu a práci s mládeží (ČHJ, online, cit. 05. 06. 2019).

Moravská hasičská jednota

Moravská hasičská jednota je občanským sdružením, působícím na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Založena byla v roce 1992. Úzce spolupracujeme s HZS ČR, SH ČMS a ČHJ. Mezi partnery patří samozřejmě také mnoho jiných organizací, které působí v dobrovolnické činnosti se snahou pomáhat lidem v nouzi (MHJ, online, 05. 06. 2019).

Sdružuje asi 4100 členů.

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Sdružení hasičů Čech Moravy Slezska (dále jen SH ČMS) je nejpočetnější organizací v České republice. Je evidováno 358324 členů v 7677 Sborech dobrovolných hasičů. Z tohoto počtu tvoří 59662 dětí a mládeže ve věku do 18 ti let. Ústředními orgány jsou: Sjezd SH ČMS, Shromáždění starostů OSH, Výkonný výbor SH ČMS, Vedení SH ČMS, Ústřední kontrolní a revizní rada SH ČMS.

SH ČMS je právnickou osobou zapsanou ve spolkovém rejstříku. Tento spolek je založen podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Vznikl v roce 1991 jako právní nástupce Československého svazu požární ochrany. Hlavním dokumentem, kterým se SH ČMS řídí, jsou stanovy. Konkrétně Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska ve znění přijatém III. Řádným sjezdem, konaným ve dnech 2. a 3. července 2005 v Klatovech, ve znění změn přijatých Shromážděním starostů OSH dne 14. dubna 2012, 17. října 2014 a ve znění změn přijatých Shromážděním starostů OSH dne 22. dubna 2017 (Stanovy SH ČMS, online, cit. 05. 06. 2019). Mimo tento ústřední dokument se SDH řídí dalšími vnitro organizačními dokumenty. Těmi jsou: Zakládací listina symbolů SH ČMS, Statut odborných rad, Statut čestných vyznamenání a titulů SH ČMS a jeho doplněk, Rukověť funkcionáře SDH, Stejnokrojový předpis a jeho dodatek. A dále dokumenty, které jsou každoročně aktualizovány a vydávány pro daný rok: Organizační řád 2019, Hlášení o činnosti SDH/OSH za rok 2018, Jednací a volební řád 2018, Zabezpečení valných hromad sborů a valných hromad okrsků SH ČMS 2018.

Struktura SH ČMS

SH ČMS je organizováno na územním principu. Obvody působnosti se zpravidla shodují s územně samosprávným členěním ČR. Jednotlivé články struktury SH ČMS:

- Ústřední orgány a Kancelář s celostátní působností – sídlo v Praze, údaje má každý sbor uvedený ve svých registračních listech a lze jej nalézt i ve veřejném rejstříku,
- Kraje s působností dle územně správního členění ČR – 14 krajů + hlavní město Praha,
- Okresy,
- Okrsky – působnost zpravidla pro několik sborů,
- Sbory – působnost v rámci dané obce.

2.5 Sbor dobrovolných hasičů

Jedná se o organizační složku, pobočný spolek. SDH je právnickou osobou zapsanou ve spolkovém rejstříku.

V práci se budeme zabývat SDH, která spadají pod SH ČMS.

2.5.1 Právní aspekty

Členství ve sboru, ochrana osobních dat

Členství v SH ČMS je dobrovolné. Členem může být fyzická osoba, která vyjádří vůli být vázána stanovami, vnitřními předpisy a souhlasí se zpracováním a zveřejňováním svých osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Členství je možné pouze u jednoho SDH – pobočného spolku, čímž vzniká i členství v hlavním spolku. Přihláška musí obsahovat prohlášení člena nebo jeho zákonného zástupce (v případě dětí a mládeže do 18 ti let věku) o souhlasu s cílem SH ČMS a jeho činnosti. Dále souhlas o dodržování stanov a souhlas ke zpracování a zveřejňování svých osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb. a nově dle nařízení Evropské unie (Stanovy SH ČMS, online, cit. 05. 06. 2019).

V roce 2018 dochází k zásadním změnám ve věci zpracování a ochrany osobních údajů. Dne 25. května 2018 vstoupilo v účinnost Obecné nařízení EU č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů, (označováno a dále v textu jen **GDPR**), které přineslo pobočným spolkům nové povinnosti. Byl proveden interní audit, zda sdružení zpracovávají osobní údaje v souladu GDPR. Výsledek auditu byl, že osobní data jsou zpracovávána legitimní způsobem. Mimo GDPR je vydán Metodický pokyn starosty SH ČMS k plnění obecného nařízení EU o ochraně osobních údajů GDPR u SH ČMS. Kanceláři SH ČMS je doporučeno pro splnění výše uvedených předpisů následující: informovat členy SDH o zpracování osobních údajů a jaké

údaje o nich se zpracovávají, informovat členy o nových formulářích členských přihlášek, všechny přihlášky členů SH ČMS se od tohoto data nově schraňují u daného OSH, a to v takové podobě, aby byly doložitelné pro účely kontroly. Pro samotné zpracování osobních dat u SDH platí: veškeré zpracovávané údaje musí být náležitě zabezpečeny. Osobní údaje v papírové podobě musí být uschovány v uzamykatelných skříňkách. Nikdy nezálohovat osobní údaje na nešifrovaný externí disk. Nikdy nezpřístupňovat osobní údaje členů SDH třetím osobám, aniž by k tomu byl stanovený důvod zákonným či interním předpisem, případně smlouvou (GDPR, online, cit. 05. 06. 2019). Z nařízení samotného vyplývá, že je nutné jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů. Tj. v SDH je na výroční valné hromadě odsouhlasena osoba pověřence, tak aby byl naplněn článek 37 směrnice GDPR:

Správce a zpracovatel jmenují pověřence pro ochranu osobních údajů v každém případě, kdy:

a) zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt, s výjimkou soudů jednajících v rámci svých soudních pravomocí,

b) hlavní činnosti správce nebo zpracovatele spočívají v operacích zpracování, které kvůli své povaze, svému rozsahu nebo svým účelům vyžadují rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování subjektů údajů (obecné nařízení EU, online, cit. 06. 05. 2019).

Z pohledu zabezpečení dat se dle Metodického pokynu starosty SH ČMS (GDPR, online, cit. 05. 06. 2019) část X., rozumíme zabezpečením dat opatření, které neoprávněnému uživateli zabrání přečíst data, kde k nim má fyzický přístup.

Ze směrnice GDPR vyplývá i jedno z nejvíce diskutovatelných témat nejen u SDH a to je pořizování fotografií a jiných osobních údajů na webové stránky (a to sociální sítě i tištěné zpravodaje). Právě v této otázce může vzniknout jistý rozdílný výklad a pohled na danou záležitost. Z předpisů v souvislosti s dodržováním GDPR vyplývá, že **bez souhlasu členů SDH lze umisťovat** jejich fotografie a jiné osobní údaje na webové stránky **pouze za účelem zpravodajství** z kulturních a společenských akcí, sportovních soutěží a jiných akcí pořádaných SDH. Zdůrazňujeme, že se jedná pouze o fotografie pořízené v průběhu těchto akcí. Naopak **pouze se souhlasem** členů SDH je možné prezentovat jejich fotografie a jiné osobní údaje na webových stránkách za účelem marketingu. Dle definice marketingu se jedná o činnosti, procesy, snahy a metody prezentování, propagování, prodeje služeb a produktů. Z tohoto pohledu tedy bereme na zřetel, že se jedná o aktivity jako reklama činnosti SDH – propagace (zahrneme zde i článek v místních či regionálním periodiku), pozvánky na akce, nabídka činností. Zde není rozhodné, zda se jedná o fotografii pořízenou v průběhu akcí.

Problémem v souvislosti s GDPR nastává ve chvíli, kdy na akci pořádané SDH bude prováděna fotodokumentace. Tato fotodokumentace se prováděna za účelem zpravodajství – tj. je použita do kroniky SDH, dokládá kulturní a společenské dění v rámci obce. Z řad členů SDH nemůže až na výjimečný případ nastat žádná kolizní situace (nesouhlas člena SDH – řeší osoba pověřence v SDH). Jiná situace je však v případě třetí osoby – tj. návštěvníka akce. Ten není členem SDH a hájí své osobní zájmy ve vztahu k GDPR. I v tomto případě jsme jako SDH připraveni a máme to ošetřeno. Na každou pro veřejnost pořádanou akci je vždy na viditelném místě umístěno sdělení. Ve sdělení stojí, že na právě této akci je prováděna fotodokumentace za účelem zpravodajství (dokumentace kulturní a společenského dění SDH a obce) dle nařízení GDPR. Pak máme za to, že návštěvník svou vůlí a svým rozhodnutím navštívit pořádanou akci bere na vědomí organizační zabezpečení akce. A tím i dává souhlas dle nařízení GDPR. Z praxe můžeme konstatovat, že se dosud v řadách SDH, potažmo SH ČMS, neobjevil žádný problém v souvislosti s GDPR. V opačném případě se budeme obracet na Kancelář SH ČMS (GDPR, online, 05. 06. 2019). S konečnou platností od 1. ledna 2019 se tedy členové SH ČMS prokazují novými členskými průkazy opatřenými fotografií v souladu s GDPR.

Vznik sboru dobrovolných hasičů

Je nutný souhlas výkonného výboru příslušného OSH o založení sboru. Z toho vyplývá jedna z podmínek a to, že pobočný spolek (SDH) musí být zapsán do registru organizačních jednotek (pobočných spolků vedeného SH ČMS). A další podmínkou je následně zápis do spolkového rejstříku. Za den vzniku SDH se považuje dne zápisu do spolkového rejstříku. Samotnému založení předchází ustavující schůze. Tato vůle musí být projevem nejméně 5 ti hasičů, případně právě vstupujících osob do řad hasičů (Stanovy SH ČMS, online, cit. 05. 06. 2019).

Činnost sboru dobrovolných hasičů

K činnosti SDH můžeme říci, že se jedná o poměrně širokou základnu činností. SDH se přímo nepodílí na zásahových pracích u mimořádných událostí. Jsou ale často povoláni zejména k požárům, v místě jejich působnosti. A to jako síly, které provádí konečné hlídání požářiště. Kromě hašení požárů zasahují u živelných katastrof např. při povodních. Jejich činnost také přispívá ke kulturnímu a společenskému životu obce. Pomáhají vyhledávat a z jejich řad jsou v naprosté většině členové JSDH obcí. Podílí se tak odborné přípravě členů JSDH a jsou důležitým prvotním článkem celého hasičského systému.

Jako členové SDH se účastní mnoha soutěží. Tyto soutěže se berou jako příprava na akceschopnost při požárech. Jedná se o práci s technikou a dopravou vody. Soutěže jsou

pořádány SH ČMS nebo samotnými sbory. Některé soutěže jsou povinné, a to v rámci prvních okrskových kol. Jejich vítězové pak postupují do okresních kol. Po nich jsou na řadě kola krajská, republiková a některé typy soutěží jsou i mezinárodní. SDH si také v rámci přípravy pořádají různá taktická cvičení. Z nichž je určitě zajímavé jmenovat např. dálkovou dopravu vody. Kdy v nedostupném terénu je utvořeno z požárních hasičských strojů vedení, které je schopno na určitou vzdálenost dopravovat vodu. Využití by tato dálková doprava měla v případě rozsáhlých požárů v lesích, kdy by nebylo možné, aby cisterny dojížděly do vzdálených míst pro vodu. Tato voda by se jim touto metodou mohla plnit přímo na místě. Zajímavá je také práce v terénu, z nichž budeme jmenovat taktická cvičení na téma záchranná ztracených osob v neznámém terénu. Tady je na místě procvičení vzájemné komunikace hledajících osob, a to jak pomocí techniky, tak signálů. A dále prověření fyzické zdatnosti při zdolávání terénu a následném transportu nalezené osoby.

Velmi důležitou součástí každého SDH je **nejmladší část členské základny**. Tedy děti a mládež do 18 ti let. Jedná se o věkovou skupinu od 3 do 18 ti let. Podle věku jsou pak rozděleny do 4 kategorií. Děti ve věku od 3 do 6 let jsou zařazeny v kategorii přípravka. Mladí hasiči ve věku od 6 do 11 let jsou zařazeni v kategorii mladší. Mladí hasiči ve věku od 11 do 15 let jsou zařazeni v kategorii starší. Mladí hasiči ve věku od 13 do 18 let se nazývají dorostenci a dorostenky. Děti a mládež mají také své soutěže. Z nich můžeme připomenout celorepublikovou hru Plamen, Ligu mladých hasičů. Stejně tak jako v kategorii dospělých se jedná o postupová kola. Dále se děti účastní branných závodů všestrannosti. Dorostenky a dorostenci mají zvlášť svou soutěž a to je soutěž jednotlivců, dvojboj.

Základna dětí a mládeže je velice důležitým článkem pro budoucí činnost SDH. Z jejich řad se rodí budoucí dlouholetí členové SDH, JSDH obcí. Ale i budoucí zaměstnanci HZS či jiných složek IZS. Ale hlavně jsou potencionálními pokračovateli chodu SDH na jednotlivých obcích. Hlavně v obcích menších je činnost SDH často tou jedinou, která právě základy kulturního a společenského života tvoří. A tak si činností mládeže ve sboru vážme a podporujeme aktivně práci s mládeží v SDH.

Legislativa

Vedle velkých změn v evidenci v souvislosti s ochranou osobních dat jsme zaznamenali i velkou **změnu v oblasti v právních předpisů SDH**. Většina SDH byla zřízena podle zákona č. 83/1990 S., o sdružování občanů. Tento zákon byl ale k 1. lednu 2014 zrušen. Od tohoto data je pro sdružení a jeho SDH stěžejním zákonem zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Občanský zákoník (dále jen OZ) nabyl účinnosti od 1. ledna 2014 a k tomuto datu se právní forma mění na spolky a zapsané spolky. Změna v názvu právní formy postačí zkratkou z.s. a na základě OZ musí být provedena do 3 let od účinnosti OZ, tj. do 1. ledna 2017. V souvislosti s touto změnou nastal obrovský tlak od vedení spolků, zda se tisíce občanských sdružení budou v rámci ČR přejmenovávat. A v návaznosti na změnu hlásit a měnit své registrační údaje u všech svých dotčených druhých stran.

Dne 30. prosince 2016 byl ve sbírce zákonů vyhlášen zákon č. [460/2016](#) Sb., kterým je novelizován zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Tato novela se mimo jiné dotýká i spolků. Novela ve svém čl. II bod 6. uvádí: „Spolek a společenství vlastníků vzniklé do 31. prosince 2013 nejsou ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona povinny uvést označení právní formy ve svém názvu do souladu s požadavky § 132 odst. 2, § 216 a § 1200 odst. 2 písm. a) zákona č. 89/2012 Sb.“ Novela tedy přináší výjimku z přechodného ustanovení § 3042 občanského zákoníku, které ukládá všem právnickým osobám povinnost přizpůsobit svůj název požadavkům (nového) občanského zákoníku. Tato změna odůvodněna tím, že se velké množství spolků zákonem neřídilo a svůj název nezměnilo (EPRAVO.CZ, online, cit. 05. 06. 2019). Sборы je tedy touto novelou vyhnuly povinnosti měnit si své původní názvy.

Vnitřní organizace sboru

Statutárním orgánem sboru je starosta. Sbor je tvořen: členskou základnou a orgány sboru. Orgány sboru jsou: nejvyšším valná hromada, výkonným výbor sboru, kontrolní revizor či revizní rada, vedení sboru (pokud je ustanoveno: tvoří jej starosta sboru a náměstkové starosty sboru, výbor sboru) a vedoucí zájmových kolektivů, vedoucí skupiny dobrovolníků (pokud jsou ustanoveni, jedná se o orgán poradní). Např. vedoucí mládeže, vedoucí družstva mužů (Stanovy, online, cit. 05.06.2019).

Financování sboru dobrovolných hasičů

Financování SDH je vícezdrojové. Je zabezpečováno zejména vlastním hospodařením. V tomto ohledu je ale nezbytné, aby SDH vykonávalo mimo hlavní činnost i činnosti vedlejší – podnikatelské. Bez nich by sbor nemohl fungovat a jeho hospodářské výsledky by byly vždy ztrátové.

Další a důležitý zdroj je od obcí ze svého rozpočtu. Tady je důležitá vazba na velikost a působnost obce. Na to, jakým způsobem je provázána činnost SDH s kulturním a společenským děním obce, na provázanosti SDH a JSDH obce a hlavně na samotných členech zastupitelstva obce a rady obce, jak jsou spolkové činnosti SDH nakloněny.

Posledním nezbytným článkem financování je využití příspěvků z kraje a ze státního rozpočtu formou účelových dotací. U tohoto druhu financování záleží na samotných SDH, zda budou využívat a žádat o ně. Agenda je spojena s administrativou a ochotou osoby, která je pověřena tímto financováním. Financování z příspěvků kraje je odvislé od vyhlášení dotačního titulu kraje. Tomu předchází schválení rozpočtu s příslušnou částkou. Pak je vyhlášen dotační titul a termín do kdy je možné podávat žádosti. Obdobně je tomu i u dotací ze státního rozpočtu. Např. aktuální dotace pro mládež na rok 2019 jsou možné z těchto dotačních titulů:

- Dotace Ministerstva vnitra,
- Program VIII. 2017,
- Dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT),
- Dar českého olympijského výboru,
- Můj klub 2018, 2019,
- Projekt mladý sportovec.

2.5.2 Účetní a daňové aspekty

Účetnictví a zveřejňování přehledu o majetku a závazcích ve veřejném rejstříku

Účetnictví v SDH se řídí zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví. V něm jsou charakterizovány účetní jednotky. SDH dle tohoto vymezení vedou buď jednoduché, nebo podvojně účetnictví. Novelizací tohoto zákona s účinností od 1. ledna 2016 mohou SDH vést jednoduché účetnictví, pokud nesplňují určitá zákonem daná kritéria: plátcovství DPH, hodnota celkových příjmů a hodnota majetku. Pozor ale na SDH, která do roku 2016 vedla podvojně účetnictví. Zde neplatí po novelizaci zákonem daná kritéria, ale SDH pokračuje v podvojném účetnictví po dobu nejméně dalších pěti let.

S účinností novely zákona o účetnictví se sboru dotýká další ze změn, na kterou si jako povinnost musejí SDH zvyknout. Od roku 2016 je povinné zveřejňování Přehledu o majetku a závazcích u pobočných spolků, které vedou jednoduché účetnictví a zveřejňování účetní závěrky u pobočných spolků, které vedou podvojně účetnictví.

Vyplněný a podepsaný Přehled o majetku a závazcích zašle SDH na příslušné Okresní sdružení hasičů do konce května za předchozí kalendářní rok. (tzn. první přehled o majetku a závazcích za rok 2016, byl zaslán na příslušné OSH do 31. května 2017). Přehled o majetku a závazcích je nedílnou součástí listin každého SDH ve veřejném rejstříku. Najdeme tam tedy od novely z roku 2016 dva přehledy, a to za rok 2016 a 2017. Rok 2018 je dosud nezveřejněn.

Po kontrole předložených dokladů předá SH ČMS přehledy o majetku a závazcích a účetní závěrky v elektronické podobě hromadně Městskému soudu v Praze s průvodním dopisem podepsaným starostou SH ČMS (Metodický pokyn č. 4 SH ČMS, online, cit. 05. 06. 2019).

2.5.3 Provozování vedlejší činnosti

Jak již bylo zmíněno výše, sbory mimo své hlavní činnosti vykonávají i činnost vedlejší. Vedlejší činností se rozumí činnosti podnikatelské – tj. činnosti provozované za účelem dosažení zisku. Existuje mnoho aspektů, na které je třeba brát zřetel při provozování vedlejší činností. Jedná se zejména o pořádání plesu a tomboly, ohlašovací povinnosti pro veřejné provozování hudebních děl a prodej alkoholických nápojů.

Oznamovací povinnost v případě pořádání tomboly na ples

Nejen s hudbou a tanečním vyžitím, ale i vidinou možné výhry v tombole, je spojena zimní plesová sezóna. S provozováním tomboly musí pořadatelé, tedy i SDH pamatovat na zákonné vymezení. Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, nově upravil podmínky pro pořádání tombol. Uvádí v § 61: „Tombola je hazardní hra, u níž se výhry rozdělují na základě slosování, do kterého se zahrnou pouze prodané sázkové tikety. Sázkové tikety lze prodávat a výhry vydávat pouze v den a na místě slosování. Pokud výše herní jistiny nepřekročí 100000,- Kč, nevyžaduje se žádné povolení ani ohlášení. Herní jistinou je součin počtu prodaných sázkových tiketů v jedné hře a prodejní ceny za jeden sázkový tiket“.

Pro SDH tedy nevyplývá povinnost povolení či ohlášení, pokud nepřekročí výši výherní jistiny. V opačném případě je upraveno ve výše uvedeném zákoně o hazardních hrách a tento zisk podléhá zákonu o dani z příjmu.

S plesovou sezonou přichází na řadu i další záležitosti, které musíme, co by pořadatel mít dostatečně zajištěny a ohlášeny. Patřit sem bude veřejné provozování hudebních děl dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském. A dále oznamovací povinnost pro Celní úřad o prodeji lihovin dle § 14 odst. 4, zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

Veřejné provozování hudebních děl

Veřejné provozování hudebních děl podléhá zákonu č. 121/2000 Sb., o právu autorském. Z uvedeného zákona vyplývá, že veřejné provozování hudebních děl podléhá poplatku. Zastupováním práv hudebních skladatelů a textařů je pověřen Ochranný svaz autorský (dále jen OSA), na základě licence udělené Ministerstvem kultury ČR ze dne 28. února 2001. Od tohoto

data by si snad nikdo z řad SDH nedovolil pořádat ples či taneční zábavu, na které je vybíráno vstupné, bez předchozího ohlášení na OSA. A tak před každou akcí s vybíraným vstupným zasíláme ohlášení o plánované akci, ceně vstupného, kapacitě místa, době trvání. Na základě zaslaných dat je dle místa konání, ceny vstupného a přepočtů na velikost obce stanovena cena za veřejné provozování hudebních děl. I tady v roce 2019 zaznamenáváme posun, a to v otázce registrace a využívání elektronického zpracovávání. Nově se musíme registrovat a vytvořit si svůj účet uživatele. Účet budeme moci využívat pro uzavírání online Licenčních smluv, pro přístup ke všem uzavřeným smlouvám a pro přístup k vystaveným daňovým dokladům.

Takto budeme postupovat v případě akcí s vybíraným vstupným. V ostatních případech lze využít kolektivní smlouvu, kterou uzavřelo SH ČMS pro všechny organizační jednotky SH ČMS. Tato kolektivní smlouva nám umožňuje provozovat hudební díla, jak živě, tak i reprodukovat, v rámci akcí nesledující komerční cíle (hasičské průvody, výročí SDH, soutěže, memoriály, schůze, konference, sjezdy apod.). Poplatek za možnost provozovat hudební díla při těchto akcích je hrazen centrálně SH ČMS. SDH již nic neplatí, ani tyto akce neohlašují OSA. Smlouva se vztahuje i na nekomerční veřejné hudební produkce, jejichž hlavním provozovatelem je SH ČMS nebo jeho organizační jednotky a spolupořadatelem jiná organizace např. obec, hudební společnosti, sportovci aj.

Prodej lihovin třetím osobám

Další povinností, která vznikla SDH je v souvislosti s prodejem lihovin třetím osobám. Po velké tzv. metylalkoholové aféře z roku 2012 se vedly diskuze o omezení prodeje alkoholu v ČR. K řešení této situace vláda využila tzv. rodné listy alkoholu a poté zavedení nových kolků. Posledním řešením vzniklé situace se ukázaly koncese na prodej alkoholických nápojů.

Dne 31. května 2017 nabyl účinnosti zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. V části deváté, v § 53 tohoto zákona jsou uvedeny změny zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Touto změnou dochází mimo jiné k přesunu legislativní úpravy zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků, včetně oznamovací povinnosti spojené s výjimkou ze zákazu v případě kulturních a sportovních akcí.

Vzniká tedy povinnost oznámit příležitostný prodej alkoholu. Jak budeme postupovat? Subjekt, který hodlá lihoviny prodávat je povinen prodej lihovin oznámit nejpozději 5 pracovních dnů před zahájením prodeje. Oznámení musí být písemně správci spotřební daně (celní úřad), v jehož územní působnosti se bude prodej uskutečňovat. Oznámení musí obsahovat vedle náležitostí stanovených daňovým řádem tyto údaje: daňové identifikační číslo osoby (DIČ),

druh (název, výrobce, velikost balení, objemový obsah lihu v %) a množství (obsah balení, počet kusů) lihoviny nabízené k prodeji, místo prodeje, druh a popis akce, datum zahájení a ukončení prodeje. Prodávané lihoviny určené ke konečnému prodeji musejí být nakoupeny u distributora lihu s doklady o prokázání zdanění vybraných výrobků s náležitostmi podle §5 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. Pokud fyzická osoba neoznámí příležitostný prodej lihovin, lze uložit pokutu do 30000 Kč. Pokud prodejce neoznámí příležitostný prodej lihovin, lze uložit pokutu do 800000 Kč a zákaz činnosti do 6 ti měsíců.

Co se týká samotných koncesí na prodej alkoholu, ty navazovaly na tzv. metylalkoholovou aféru v roce 2012 a jsou prozatím posledním článkem ke kontrole prodeje alkoholu na území ČR. Novela živnostenského zákona přinesla povinnost prodejcům alkoholu bez ohledu na velikost firmy zařídit si tzv. koncesovanou živnost. Prodejci alkoholu se do 17. dubna 2014 registrovali na živnostenských úřadech koncesí s předmětem podnikání – prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin. V případě SDH budeme tedy hovořit o registraci na místně příslušném živnostenském úřadě k prodeji kvasného lihu. Byl to jeden z dalších kroků, které SDH absolvovaly a od základu tak změnily pohled na SDH. Jestliže tedy chceme pořádat akci a prodávat na ni alkoholické nápoje musíme mít zřízenou onu koncesi. Díky tomu jsme si také provedli kontrolu svých živnostenských oprávnění a mnohé SDH si k tomuto datu své činnosti rozšiřují. S koncesí je nutné mít zřízenou činnost: hostinská činnost. A tak, ať chceme či nikoliv najednou se s rokem 2014 stáváme z určitého úhlu pohledu podnikatelskými subjekty. A musíme také dodržovat zákon a pravidla s tím spojená.

Zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek jde ale v omezování prodeje alkoholu ještě hlouběji, a to v § 11 odst. 2 bod d), který stanovuje, že není možné alkohol podávat na akci určené převážně pro osoby mladší 18 let (tzn. dětské dny, dětské soutěže, dětské maškarní karnevaly). Je to určitě chvályhodný krok učiněný napříč bojem s prodejem alkoholu.

Elektronická evidence tržeb

Další oblastí, která vedením spolků a samotnou jejich činností v posledních letech otrásá je přijetí zákona o evidenci tržeb. Mnoho spolků tak spolu s řešením sídel, zveřejňování dat ve spolkovém rejstříku, změnám v možné právní formě čelí další oblasti, která značně „komplikuje“ jejich činnost.

V návaznosti přijetí zákona č. 112/2016 Sb., ze dne 16. března 2016, o evidenci tržeb, vzniká povinnost při platbách v hotovosti, platební kartou a jiným obdobným způsobem vydávat účtenku s kontrolním kódem. U Sboru dobrovolných hasičů může evidenční povinnost vzniknout pouze ve vztahu k vedlejší podnikatelské činnosti, nebude se týkat hlavní (nepodnikatelské) činnosti. Podnikáním potom budeme rozumět jako samostatné vykonávání činnosti na vlastní účet a odpovědnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Pokud činnost nebude naplňovat uvedené znaky podnikání, tržby související s touto činností Sbor elektronicky evidovat nebude.

Podle §12 odst. 3, písmena h), zákona č.112/2016 Sb. jsou vyloučené z evidence tržeb tržby z drobné vedlejší podnikatelské činnosti veřejně prospěšných poplatníků, tj. Sboru dobrovolných hasičů.

Sbory dobrovolných hasičů tedy nemají povinnost elektronické evidence tržeb u tržeb z hlavní činnosti a z drobné vedlejší podnikatelské činnosti. Naplnění kritéria „drobné podnikatelské činnosti“ je u poplatníka nutné posuzovat vždy s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu. Toto lze označit prvním krokem, který dává naději spolků, že se zákon o evidenci tržeb (dále jen ZoET) nebude spolků týkat. Jelikož se ale množily dotazy, ke konkrétnímu vymezení drobné podnikatelské vedlejší činnosti vydalo 31. srpna 2016 Generální finanční ředitelství (dále jen GŘ) Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb. V tomto metodického pokynu je upřesněna povinnost elektronické evidence tržeb. Podle metodiky ze dne 31. srpna 2016 SDH nemusí elektronicky evidovat tržby přijímané v hotovosti podle zákona 112/2016 Sb., za předpokladu, že jeho příjem/výnos z podnikatelské činnosti za předchozí rok nepřekročil částku 175 000,- Kč. A tak se k první vlašťovce v podobě možnosti neevidovat přidává konkrétní číslo, které už je určitým sledovacím kritériem. A jak to tak bývá, i u stanovení této částky nebyly spolky spokojeny. A tak s prozatím konečnou úpravou přichází Generální finanční ředitelství. V návaznosti na snahu o úpravu EET u spolků vydalo Generální finanční ředitelství úpravu metodiky k EET platnou od 15. května 2017. Spolky stále **nejsou úplně vyjmuty** z povinnosti evidence EET, ale došlo k výrazné úpravě v oblasti definice drobné podnikatelské činnosti. Limit byl zvýšen z původních 175 000,-Kč na **300 000,-Kč** a zároveň se již do daného obratu vedlejší podnikatelské činnosti **nezahrnují tržby/příjmy, které jsou uhrazeny na účet** (EET, online, cit. 05. 06. 2019).

A tak můžeme konstatovat, že průměrný spolek, který v rámci své činnosti organizuje jako vedlejší podnikatelskou činnost tři, čtyři akce díky limitu 300 tisíc Kč této výše nedosáhne. Jeho vedlejší činnost je tedy tak, jako doposud organizována z důvodu financování celého

chodu spolku. Naše otázka bude ale znít, jak se k ZoET budou stavět spolky, které pořádají v rámci vedlejší činnosti akce s návštěvností několika tisíc účastníků. A jaká bude v tomto směru kontrola z GFŘ? Poslední fáze evidence tržeb je zavedena v polovině roku 2018 tak zůstává otázkou kdy a zda bude prováděna i kontrola u těchto spolků. Z našeho pohledu je to spíše o tom, že když nebude podnět, nebude se nic kontrolovat („Kde není žalobce, není soudce“). Vždyť bychom byli sami proti sobě.

3 Analýza činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje

V této kapitole se budeme věnovat samotnému sběru dat a jejich interpretaci. Z analyzovaných činností se budeme zabývat aktivitami sboru – provozované činnosti, aktivní členové a soutěžní družstva a dále budeme sledovat činnosti jednotek SDH. V návaznosti na činnosti budeme sledovat samotné hospodaření sborů, tj. jaké zdroje financování umí sbor získat a využít.

3.1 Stručná charakteristika Olomouckého kraje

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části.

Celková výměra kraje 5 267 km² tvoří 6,7 % z celkové rozlohy České republiky. Svou rozlohou se řadí k menším regionům, zaujímá osmé místo mezi 14 kraji v ČR. Olomoucký kraj má na severu 104 km dlouhou mezistátní hranici s Polskem, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým.

Geograficky je kraj členěn na severní hornatou část s pohořím Jeseníky s nejvyšší horou Praděd (1491 m n. m.). Jižní část kraje je tvořena rovinatou Hanou. Územím kraje protéká řeka Morava, na jejíž hladině u Kojetína v okrese Přerov je nejnižší položený bod kraje (190 m n. m.). Zemědělská půda zaujímá v Olomouckém kraji 279 361 hektarů, tj. 53,0 % (v ČR 53,6 %) z celkové plochy kultur v kraji. Hojně zastoupená je i lesní půda (34,9 % z celkové výměry v kraji), především na severu kraje v okrese Jeseník (59,5 %) a v okrese Šumperk (48,5 %).

Olomoucký kraj je počtem 632 492 (k 31. prosinci 2018) šestý nejlidnatější mezi 14 kraji v České republice, tj. 6,1 % z celkového počtu obyvatel České republiky.

Průměrnou hustotou zalidnění 121,1 obyvatel/km² se kraj řadí k průměrně lidnatým krajům České republiky. Hustota se ale v jednotlivých okresech značně liší – např. na Jesenicku je průměrně pouze 55,9 obyvatel/km², na Šumpersku 93,8 obyvatel/km², na Olomoucku 143,4 obyvatel/km², na Prostějovsku 142,1 obyvatel/km² a na Přerovsku 157,0 obyvatel/km².

Věková struktura obyvatel Olomouckého kraje odpovídá průměru České republiky. Demografický vývoj Olomouckého kraje lze za uplynulých 20 let charakterizovat zvyšujícím se početním stavem poproduktivní složky obyvatelstva nad 65 let. Děti do 15 let žilo k 31. prosinci 2013 v našem kraji přes 94 tisíc (94 054), což představovalo 14,8 % z celkového počtu obyvatel kraje. Obyvatel ve věkové skupině 15 až 64 let bylo 67,6% a osoby nad 65 let věku

představovaly 17,7% z celkového počtu. Průměrný věk obyvatel v Olomouckém kraji celkově činil 41,7 let (muži 40,2 let a ženy 43,2 let), průměrný věk obyvatel v celé České republice se rovnal 41,5 roku (Výroční zprávy Olomouckého kraje, online, cit. 05. 06. 2019).

Území se člení se na 5 okresů - Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk. Z hlediska územně-správního tvoří spolu se Zlínským krajem Region soudržnosti NUTS II – Střední Morava. Území Olomouckého kraje je tvořeno 13 správními obvody obcí s rozšířenou působností (Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Obyvatelé Olomouckého kraje žijí v 402 obcích, z nichž má 30 přiznaný statut města a 12 statut městyse. V městech bydlí 56,4 % obyvatel z celkového počtu osob Olomouckého kraje, v městysech 2,6 %. Statutárními městy jsou krajské město Olomouc a města Přerov a Prostějov (Olomoucký kraj, online, cit. 05. 06. 2019).

3.2 Cíle a metody výzkumu

Tato část bakalářské práce se zabývá samotným výzkumem. Popisuje využití výzkumných metod, charakteristiku zkoumaných dat.

V práci byla použita **kvantitativní metoda výzkumu** a to metoda dotazníkového šetření. K dotazníkovému šetření byl použit dotazník s okruhy zaměřenými pro získání informací od jednotlivých sborů dobrovolných hasičů, viz příloha č. 1. Získané informace jsou dále zpracovávány za pomoci **metody komparativní analýzy**.

Stanovení cílů

Cílem bakalářské práce je vzájemná komparace činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje.

Charakteristika výzkumného vzorku

Pro dotazníkové šetření bylo osloveno 10 vybraných sborů z 5 ti okresních sdružení Olomouckého kraje, tj. 50 sborů. Z celkového počtu 499 sborů osloveno tedy téměř 10% sborů v rámci Olomouckého kraje. Dotazníky byly respondentům rozeslány e-mailovou schránkou. Návratnost dotazníků byla 2-3 za daný okres v rámci kraje. Po kontrole vyplnění dotazníku nemusel být žádný dotazník vyřazen. Pro zpracování dotazníkových dat bereme na zřetel i údaje o tom, že někteří respondenti neuvedli konkrétní data o financování jejich činností. Tyto údaje jsou pro ně interními daty a nepřejí si jejich zveřejnění.

3.3 Analýza činností a hospodaření jednotlivých sborů dobrovolných hasičů okresu Olomouc

V rámci Olomouckého kraje existuje Krajské sdružení hasičů. Jedná se občanské sdružení, které bylo ustanoveno 10. dubna 2001 a soustředí pod sebe 5 okresních sdružení hasičů – OSH Jeseník, OSH Olomouc, OSH Prostějov, OSH Přerov a OSH Šumperk (Krajské sdružení hasičů, online, cit. 05. 06. 2019).

KSH Olomouckého kraje čítá 23 312 členů. Co se týče okresů je největší OSH Olomouc, které tvoří 135 sborů s 6055 členy, Prostějov se 123 sbory a 6343 členů, Přerov 106 sborů s 5338 členy, Šumperk 105 sborů a 4129 členů a Jeseník, který má 30 sborů s 1447 členy. Celkem tedy 499 sborů (Výroční zpráva SH ČMS 2017, online, cit. 05. 06. 2019).

Z pěti okresních sdružení vybrány vždy 2 sbory. Celkem tedy v rámci komparace budeme vyhodnocovat 10 sborů. Interpretace dat získaných prostřednictvím dotazníků bude provedena za pomoci tabulek a grafů. A dále jsou tyto údaje vyhodnocovány písemnou formou. Sled jednotlivých sborů je dán abecedním pořadím dle okresů a sborů.

Okresní sdružení hasičů Jeseník

Okresní sdružení hasičů Jeseník se skládá z 30 sborů, které tvoří 7 okrsků. Představitelem tohoto OSH je člen 4. okrsku Sbor dobrovolných hasičů Javorník.

3.3.1 Sbor dobrovolných hasičů Javorník

V roce 1873 byl na městské radnici založen Hasičský spolek (Olomoucký kraj, 2016). V roce 2018 tak sbor oslavoval své 145. výročí založení. Jedná se o historicky nejstarší sbor v této bakalářské práci. Tento sbor má zcela jistě i své specifikum co se týká polohy obce. Je to příhraniční obec, tudíž do oblasti dojezdu spadá i sousední Polsko. Je zde tedy dobře vyvinutá vzájemná příhraniční spolupráce. Město Javorník má 2.775 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členskou základnu hasičů tvoří 99 členů. Z toho 63 jsou muži, 19 ženy a 17 mladí hasiči. Aktivní je družstvo veteránů, mužů, žen a kolektiv mládeže.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO II/1 a čítá 18 členů. Z těchto 18 ti členů jsou postavena 3 družstva držící pohotovost. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Konkrétních celkové údaje ve sledovaném období 2014 – 2018 jsou v rozmezí počtu 48 – 83 (tab. 3.1).

Tab. 3.1 JSDH Javorník, výjezdy

JSDH Javorník		kategorie JPO II/1			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	18	18	20	20	20
počet výjezdů	48	83	62	59	64

Zdroj: dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách (zásahy SDH Javorník, online, cit. 05. 06. 2019). Dále také ostatní pomoci. Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.2).

Tab. 3.2 JSDH Javorník, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	8	12	8	9	6	43
dopravní nehoda	12	4	7	8	14	45
technická pomoc	12	27	27	17	28	111
ostatní	14	36	18	23	11	102
planý poplach	2	3	1	0	1	7
únik nebezpečných látek	0	1	1	2	4	8

Zdroj: dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Sbor využívá ke své činnosti prostory obecní zbrojnice. Techniku má sbor taktéž v užívání. Můžeme jmenovat 4 zásahová vozidla - CAS K25 L 101, CAS 25 Š 706 RTHP, DA 12 A 30 a DA 12 A 31.

Tab. 3.3 – Příjmy SDH Javorník

financování SDH Javorník					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	0	0	0
dotace kraj	0	0	0	0	0
dotace obec	0	0	20000	20000	55000
sponzorský dar	0	0	0	0	80000
členské příspěvky	8500	8500	8400	8400	8400
vlastní příjmy	8500	8500	28400	28400	88925

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Z hlediska činnosti samotné a hospodaření si sbor od roku 2014 prochází krizí a generační výměnou ve své členské základně. Proto až do roku 2016 nevykazuje činnost. Po ustálení se znovu rozbíhá činnost, podány dotace na krajský úřad na pořádání hasičských soutěží (tab. 3.3). Sbor se znovu začíná podílet na aktivitě v rámci obce. I tak pořádá pouze 3 akce během kalendářního roku.

3.3.2 Sbor dobrovolných hasičů Zlaté Hory

První dobrovolný hasičský sbor vznikl ve Zlatých Horách v roce 1878 (Olomoucký kraj, 2016). Sbor oslavil v loňském roce výročí 140. let od založení. Město Zlaté Hory čítá 3.858 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). SDH má celkem 67 členů, z toho 36 mužů a 19 žen a 12 mladých hasičů (údaje platné k 31. prosinci 2018).

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO II/1 a čítá 19 členů, z toho jsou 2 ženy. Ve výběru porovnávaných sborů je jedná o jedinou JSDH, která má ve svých řadách zastoupeny ženy. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Pokud budeme hovořit o konkrétních údajích ve sledovaném období 2014 – 2018 jedná se o údaje o počtu výjezdů 40 – 87 (tab. 3.4).

Tab. 3.4 JSDH Zlaté Hory, výjezdy

JSDH Zlaté hory		kategorie JPO II/1			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	19	19	19	19	19
počet výjezdů	81	40	50	87	67

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách, ostatní pomoci – přeprava osob v terénu, hledání osob v terénu. Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.5).

Tab. 3.5 JSDH Zlaté Hory, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	15	10	10	25	13	73
dopravní nehoda	6	9	14	21	13	63
technická pomoc	41	18	21	35	32	147
ostatní	19	0	0	3	5	27
planý poplach	0	1	1	0	0	2
únik nebezpečných látek	0	2	4	3	4	13

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Zbrojnici je obecní budovou a sbor ji má v užívání. V roce 2015 byla hasičská zbrojnice opravena. Opravy ve výši 2,290 mil. Kč byly financovány z projektu „Energetické úspory objektu Sdružení dobrovolných hasičů ve Zlatých Horách“. Poskytovatelem dotace byla Evropská unie prostřednictvím Operačního programu Životního prostředí – SFŽP (SDH Zlaté Hory, online, cit. 05. 06. 2019). Sbor má k dispozici k užívání 4 vozidla – CAS 32 T 815 6x6, CAS 20 T 815-2 4x4, DA 10 Iveco Dailly a AZ 30 Iveco Magirus.

Sbor se v posledních letech zabývá hlavně činnostmi souvisejícími s odbornou přípravou, akceschopností a spravováním výstroje a výzbroje v rámci činnosti jednotky. Sportovní činnosti jsou výhradou mladých hasičů. Z jejich jediných aktivit můžeme jmenovat hasičský ples, pohárovou soutěž, soutěž mladých hasičů.

V oblasti financování jsou pro sbor a jeho činnost důležité jím pořádané akce. Využívá také k financování dotační tituly (tab. 3.6).

Tab. 3.6 Příjmy SDH Zlaté Hory

financování SDH Zlaté hory					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	0	0	0
dotace kraj	10000	10000	10000	10000	10000
dotace obec	20000	20000	20000	60000	20000
sponzorský dar	10000	10000	10000	10000	20000
členské příspěvky	9450	9450	9450	9450	9450
vlastní příjmy	údaje nesděleny, pohybují se do statisíce				

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Okresní sdružení hasičů Olomouc

Okresní sdružení hasičů Olomouc se skládá ze 135 sborů, které tvoří 13 okrsků. Představitelem tohoto OSH je člen 9. okrsku Sbor dobrovolných hasičů Senice na Hané.

3.3.3 Sbor dobrovolných hasičů Senice na Hané

Pravděpodobně první popud k založení tohoto sboru vznikl v roce 1892 (Olomoucký kraj, 2016). Sbor se tedy v letošním roce těší ze 127 let své činnosti. Obec Senice na Hané má 1.786 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Obec jako taková má ještě 2 místní části a to Odrlice a Cakov – v nich fungují jejich SDH. Jedná se o malé sbory, JSDH V. Obec má zřízenou jednu jednotku a to JSDH Senice na Hané. Členská základna čítá kolem 90 členů. Z toho je 45 mužů, 29 žen a 15 mladých hasičů (údaje k 31. prosinci 2018).

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO III a čítá 21 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu.

Tab. 3.7 JSDH Senice na Hané, výjezdy

JSDH Senice na Hané	kategorie JPO III				
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	20	21	21	21	21
počet výjezdů	46	54	42	88	77

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Pokud budeme hovořit o údajích ve sledovaném období 2014 – 2018 jedná se o konkrétní údaje o počtu výjezdů v rozmezí 46 – 77 (tab. 3.7).

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách (zásahová jednotka, online, cit. 05. 06. 2019). Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.8).

Tab. 3.8 JSDH Senice na Hané, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	17	19	20	25	27	108
dopravní nehoda	15	18	14	33	32	112
technická pomoc	11	12	2	18	14	57
ostatní	0	2	2	1	2	7
planý poplach	3	2	2	4	3	14
únik nebezpečných látek	0	1	0	7	0	8

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

V roce 2006 pořízeno zásahové vozidlo Tatra 815 – CAS 32. To je nahrazeno v roce 2016 vozidlem CAS 20/4000/240-S2R - SCANIA. Sbor má dále v užívání 3 další automobily: DA – VW Transporter, TA – VW Transporter, VA – VW Passat. Hasičská zbrojnice je obecní budovou a sbor ji má v užívání.

Z bohatých aktivit během roku můžeme zmínit tradiční kulturní akci – hasičský ples. Dále se sbor stará o úklid – pořádá sběr železa a elektrozařízení. Z lidových zvyků se dodnes zachovala tradice stavění a kácení máje, pálení čarodějnic, „Senické hode“. Závěr roku patří rozsvěcování vánočního stromu s adventním a vánočním jarmarkem. Z výčtu aktivit je důležité vyzdvihnout ty mimořádné události a je v roce 2014 – slavnostní otevření nově zrekonstruované hasičské zbrojnice. Na její rekonstrukci se sbor podílel svépomocí a sami hasiči odpracovali asi 5.000 hodin. V roce 2016 slavnostní předání nového vozu CAS Scania a v roce 2017 oslavy 125.let založení sboru (SDH Senice na Hané, online, cit. 05. 06. 2019).

Tab. 3.9 Příjmy SDH Senice na Hané

financování SDH Senice na Hané					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	22000	0	0
dotace kraj	95000	0	0	10000	
dotace obec	489959	28000	44000	38000	42000
sponzorský dar	0	0	0	0	0
členské příspěvky	16100	14700	13800	12900	11800
vlastní příjmy	559562	250438	669493	440905	592298

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

V oblasti financování má sbor díky svým aktivitám poměrně velký prostor pro získání prostředků na vlastní financování chodu (tab. 3.9). Mimo to velmi aktivně využívá dotační tituly z kraje a také účelové dotace z obecního rozpočtu.

3.3.4 Sbor dobrovolných hasičů Náměšť na Hané

Historie sboru se začala psát v roce 1892 na zřizovací schůzi (Olomoucký kraj, 2016). V letošním roce si sbor bude připomínat 127. let od svého založení. Městys Náměšť na Hané má 2.037 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna je tvořena 124 členy. Z tohoto počtu je 74 mužů, 26 žen a 24 mladých hasičů (údaje k 31. prosinci 2018).

Tab. 3.10 JSDH Náměšť na Hané, výjezdy

JSDH Náměšť na Hané		kategorie JPO II			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	24	24	27	27	27
počet výjezdů	35	38	26	45	50

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Jednotka sboru dobrovolných hasičů městyse je zařazena do kategorie JPO II a má 27 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Pokud budeme hovořit o údajích ve sledovaném období 2014 – 2018 jedná se o konkrétní údaje o počtu výjezdů 26 - 50 (tab. 3.10).

Tab. 3.11 JSDH Náměšť na Hané, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	23	25	12	15	20	95
dopravní nehoda	7	7	10	15	13	52
technická pomoc	2	3	2	8	10	25
ostatní	3	3	2	7	7	22
planý poplach	0	0	0	0	0	0
únik nebezpečných látek	0	0	0	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách (zásahová jednotka, online, cit. 05. 06. 2019). Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.11).

Sbor má v užívání hasičskou zbrojnicí, která je majetkem městyse. A stejně tak veškerá technika a vybavení je ve vlastnictví městyse. Technika je využívána jak JSDH tak i SDH. Ve výbavě tedy najdeme DA Avia DA8, DA VW Transporter, vozidlo CAS 25 Liaz K101. Poslední jmenované nahradilo k zásahům nové CAS 20 Tatra 815 Terno v roce 2015. V roce

2017 započala rekonstrukce hasičské zbrojnice. Hasiči se budou těšit na nově opravené zázemí a přizpůsobení prostor novým požadavkům pro okamžitou akceschopnost.

Z bohatých aktivit během roku můžeme zmínit tradiční kulturní akci – hasičský ples. Dále se sbor stará o úklid – pořádá sběr železa a elektrozařízení. Z lidových zvyků se dodnes zachovala tradice stavění a kácení máje, hodová zábava. A tato činnost je vyvíjena i přes to, že se sbor věnuje v nemalou část času na údržbu výstroje a výzbroje, zdokonalování ovládání svěřené techniky, preventivním prohlídkám. To vše, aby byla zajištěna včasná akceschopnost.

Tab. 3.12 Příjmy SDH Náměšť na Hané

financování SDH Náměšť na Hané					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	5000	5000	5000	0	0
dotace kraj	0	0	5000	5000	8000
dotace obec	20000	30000	30000	30000	40000
sponzorský dar	2000	5000	5000	2000	5000
členské příspěvky	10550	12700	12700	17200	17400
vlastní příjmy	údaje nesděleny, pohybují se v řádu stotisíců				

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

V oblasti financování má sbor díky svým aktivitám poměrně velký prostor pro získání prostředků na vlastní financování chodu. Mimo to velmi aktivně využívá pro své potřeby dotační tituly z kraje a také účelové dotace z obecního rozpočtu na provoz JSDH obce (tab. 3.12).

Okresní sdružení hasičů Prostějov

Okresní sdružení hasičů Prostějov se skládá ze 123 sborů, které tvoří 18 okrsků. Představitelem tohoto OSH je člen 1. okrsku Sbor dobrovolných hasičů Brodek u Prostějova.

3.3.5 Sbor dobrovolných hasičů Brodek u Prostějova

Ustavující schůze, na které byl založen Dobrovolný hasičský sbor, se uskutečnila v roce 1886 (Olomoucký kraj, 2016). V letošním roce si sbor bude připomínat 133 let od svého založení. Městys Brodek u Prostějova má 1.520 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna čítá 40 členů. Z toho 12 mladých hasičů (údaje k 31. prosinci 2018).

Jednotka sboru dobrovolných hasičů městyse je zařazena do kategorie JPO II a má 19 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Pokud budeme hovořit o údajích ve sledovaném období 2014 – 2018 jedná se o konkrétní údaje o počtu výjezdů 40 - 65 (tab. 3.13).

Tab. 3.13 JSDH Brodek u Prostějova, výjezdy

JSDH Brodek u Prostějova			kategorie JPO II		
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	19	19	19	19	19
počet výjezdů	55	53	40	53	65

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách (zásahy, online, cit. 05. 06. 2019). Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.14).

Tab. 3.14 JSDH Brodek u Prostějova, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	10	6	5	5	6	32
dopravní nehoda	0	1	0	2	2	5
technická pomoc	4	4	2	10	4	24
ostatní	0	2	0	1	2	5
planý poplach	0	0	0	1	0	1
únik nebezpečných látek	0	0	0	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

V roce 2006 byla při oslavách 120 ti let sboru otevřena nová hasičská zbrojnice a předáno do užívání nové zásahové vozidlo CAS16 M-2-R Renault Midlum. Sbor dále využívá terénní automobil Ford Ranger, pořízen v roce 2018 jako náhrada 15let starého terénního vozidla Hyundai Terracan, a DA-L1Z Mercedes-Benz Sprinter pořízeného v roce 2016.

Z bohatých aktivit během roku můžeme zmínit tradiční kulturní akci – hasičský ples. Dále se sbor stará o úklid – pořádá sběr železa a elektrozařízení. Z lidových zvyků se dodnes zachovala tradice stavění a kácení máje, ostatková zábava.

Tab. 3.15 Příjmy SDH Brodek u Prostějova

financování SDH Brodek u Prostějova					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	0	0	0
dotace kraj	100000	100000	150000	100000	200000
dotace obec	150000	15000	200000	100000	200000
sponzorský dar	10000	8000	8000	10000	10000
členské příspěvky	5000	5000	5300	5400	5400
vlastní příjmy	250000	275000	310000	315000	320000

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

V oblasti financování má sbor díky svým aktivitám poměrně velký prostor pro získání prostředků na vlastní financování chodu. Mimo to velmi aktivně využívá pro své potřeby dotační tituly z kraje a také účelové dotace z obecního rozpočtu na provoz JSDH obce (tab. 3.15).

3.3.6 Sbor dobrovolných hasičů Kostelec na Hané

Založení sboru se datuje k roku 1882 (Olomoucký kraj, 2016). V roce 2017 si sbor připomínal 135 let od založení. Město Kostelec na Hané má 2.921 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna čítá 69 členů. Z toho je 15 mladých hasičů (údaje k 31. prosinci 2018).

Tab. 3.16 JSDH Kostelec na Hané, výjezdy

JSDH Kostelec na Hané		kategorie JPO II			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	15	15	15	15	15
počet výjezdů	44	43	31	45	64

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena od roku 2000 z JPO III do kategorie JPO II a má 15 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Pokud budeme hovořit o údajích ve sledovaném období 2014 – 2018 jedná se o konkrétní údaje o počtu výjezdů 31 - 64 (tab. 3.16).

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách. Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.17).

Tab. 3.17 JSDH Kostelec na Hané, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	22	29	9	19	22	101
dopravní nehoda	9	8	9	11	16	53
technická pomoc	5	0	11	13	15	44
ostatní	8	4	0	0	5	17
planý poplach	0	1	1	2	1	5
únik nebezpečných látek	0	1	1	0	2	4

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Sbor využívá ke své činnosti prostory obecní zbrojnice a také 5 vozidel. Jedná se o CAS 16 Praga NTS 265, CAS 25 Škoda 706 RTHP, DA VW Transporter, CAS 16 Praga V3S, DA Dennis Rapier. Vlastní také unikátní historickou automobilovou stříkačku AS 12 Škoda 154/2, kterou sbor ještě v 70. letech 20. století používal jako zásahový vůz.

Z bohatých aktivit během roku můžeme zmínit tradiční kulturní akci – hasičský ples. Z lidových zvyků se dodnes zachovala tradice pálení čarodějnic, oslava Mikuláše. Ve spojení se sborem snad není v jejich oblasti nikdo, kdo by neznal jejich specifickou soutěž „O hanáckó sekyrko“, která prověřuje jednotky SDH ve zvládnutí modelových zásahů.

Tab. 3.18 Příjmy SDH Kostelec na Hané

financování SDH Kostelec na Hané					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	0	0	0
dotace kraj	100000	80000	100000	100000	100000
dotace obec	40000	40000	35000	35000	40000
sponzorský dar	0	10000	0	15000	0
členské příspěvky	9150	9400	9400	9600	9600
vlastní příjmy	425000	433000	441000	417000	429000

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Sbor je díky svým aktivitám schopen zajistit si financování chodu (tab. 3.18). Mimo to velmi aktivně využívá účelové dotace z obecního rozpočtu a dotace kraje. Dotace jsou primárně určeny pro JSDH, ale využívá je i SDH.

Okresní sdružení hasičů Přerov

Okresní sdružení hasičů Přerov se skládá ze 106 sborů, které tvoří 17 okrsků. Představitelem tohoto OSH je člen 17. okrsku Sbor dobrovolných hasičů Opatovice.

3.3.7 Sbor dobrovolných hasičů Opatovice

Opatovský hasičský sbor byl zřízen v roce 1889 rozhodnutím obecního výboru (Olomoucký kraj, 2016). Sbor si tedy na přelomu letošního a příštího roku bude připomínat 130 výročí svého založení. Obec Opatovice má 812 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna je poměrně početná. Čítá asi 140 členů, z toho neuvěřitelně vyrovnaný poměr mužů a žen – tj. 55 mužů a 52 žen. Zbývající část asi 30 tvoří mladí hasiči (údaje k 31. prosinci 2018). Sbor má díky velké základně mládeže činná 2 družstva dětí, družstvo dorostenců. Požární sport patří již k tradičnímu dění sboru. Sbor bude v letošním roce pořádat 25. ročník soutěže mladých hasičů v požárním útoku. V kategorii mužů a žen proběhl v roce 2016 jubilejní 50. ročník soutěže v požárním útoku.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO II/1 a čítá 31 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. V porovnávaném období roků 2014 – 2018 se jedná o počet výjezdů 23 – 49 (tab. 3.19).

Tab. 3.19 JSDH Opatovice, výjezdy

JSDH Opatovice		kategorie JPO II/1			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	28	28	31	31	31
počet výjezdů	23	32	33	34	49

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Je patrné, že v posledních letech dochází k nárůstu. Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách. Ale i likvidaci úniku nebezpečných látek a do statistik výjezdů se počítá i několik planých výjezdů jednotky ročně (tab. 3.20).

Tab. 3.20 JSDH Opatovice, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

JSDH Opatovice	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	13	16	15	17	20	81
dopravní nehoda	5	10	12	10	17	54
technická pomoc	1	4	3	5	10	23
ostatní	2	2	3	2	2	11
planý poplach	0	0	0	0	0	0
únik nebezpečných látek	0	0	0	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Sbor využívá ke své činnosti prostory obecní zbrojnice a také 3 vozidla obce. Jedná se o CAS 32 Tatra 815, DA VW Transporter a DA VW Crafter.

Mimo požární sport má sbor bohatou aktivitu svých činností během celého roku. Sbor pořádá: ples, sběr starého železa, lampionový průvod, dětský den, pingpongový podzimní turnaj, Štěpánskou taneční zábavu.

Tab. 3.21 Příjmy SDH Opatovice

financování SDH Opatovice					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	50000	50000	100000
dotace kraj	18000	18000	18000	18000	18000
dotace obec	35000	40000	38000	40000	43000
sponzorský dar	3000	1500	0	0	1500
členské příspěvky	19850	19350	20000	19700	19050
vlastní příjmy	376000	391000	35600	382000	400000

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Peněžní prostředky získané z pořádaných akcí tvoří hlavní část prostředků pro činnost sboru (tab. 3.21). Sbor dále aktivně využívá dotační tituly z kraje a obce.

Dalším představitelem OSH Přerov je člen okrsku č. 1 a to SDH Troubky.

3.3.8 Sbor dobrovolných hasičů Třebky

První poradní schůze k založení sboru se konala v roce 1894. Od té doby se tedy datuje jeho vznik (Olomoucký kraj, 2016). Sbor tedy v letošním roce oslaví výročí 125 let své činnosti. Obec Třebky má 2.024 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna čítá 65 členů. Z toho je 40 mužů, 8 žen a 17 mladých hasičů (údaje k 31. prosinci 2018).

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO III a čítá 16 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Z údajů ve sledovaném období 2014 – 2018 se jedná o konkrétní údaje o počtu výjezdů a to 29 – 40 (tab. 3.22).

Tab. 3.22 JSDH Třebky, výjezdy

JSDH Třebky		kategorie JPO III			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	16	16	16	16	16
počet výjezdů	14	13	7	19	14

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Jde zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách (tab. 3.23). Snad nejvíce z nás se tato obec a hasiči připomene s rokem 1997, kdy obec zasáhla její historicky největší povodeň.

Sbor využívá ke své činnosti obecní budovu zbrojnice. Ve výbavě sboru je automobilová cisterna Tatra 815 – CAS 32, DA – Iveco a velitelský automobil.

Tab. 3.23 JSDH Třebky, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	5	6	6	11	7	35
dopravní nehoda	5	4	6	12	8	35
technická pomoc	9	10	2	12	15	48
ostatní	10	12	8	10	10	50
planý poplach	0	0	0	0	0	0
únik nebezpečných látek	0	0	0	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Z činností, které sbor během roku pořádá, můžeme jmenovat hasičský ples, hodovou zábavu, dětský den, sběr starého železa. Také třeba i mši Sv. Floriána a soutěž v požárním sportu Pohár Hané.

Peněžní prostředky získané z pořádaných akcí tvoří hlavní část prostředků pro činnost sboru. (tab. 3.24). Sbor dále aktivně jako jediný ze sledovaného vzorku využívá dotační tituly ze státního rozpočtu, kraje a obce.

Tab. 3.24 Příjmy SDH Troubky

financování SDH Troubky					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	15000	12000	5000	10000	20000
dotace kraj	25000	20000	20000	15000	18000
dotace obec	60000	60000	60000	60000	60000
sponzorský dar	5000	9000	3000	8000	5000
členské příspěvky	13100	11300	11100	12200	11300
vlastní příjmy	482000	497000	520000	501000	530000

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Okresní sdružení hasičů Šumperk

Okresní sdružení hasičů Olomouc se skládá ze 105 sborů, které tvoří 10 okrsků. Představitelem OSH Šumperk je člen 5. okrsku Sbor dobrovolných hasičů Loučná nad Desnou.

3.3.9 Sbor dobrovolných hasičů Loučná nad Desnou

Dochovaný zápis o založení sboru je z ustavující schůze v roce 1886. Od té doby se datuje založení sboru (Olomoucký kraj, 2016). V letošním roce si sbor bude počítat 133 let od svého založení. Obec Loučná nad Desnou má 1.601 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna má 52 členů. Z toho je 26 mužů, 7 žen a 19 mladých hasičů (údaje k 31. prosinci 2018).

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO III a čítá 13 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. Z údajů ve sledovaném období 2014 – 2018 je počet výjezdů ve velkém rozptylu a to 8 – 47 (tab. 3.25).

Tab. 3.25 JSDH Loučná nad Desnou

JSDH Loučná nad Desnou			kategorie JPO III		
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	12	16	14	14	13
počet výjezdů	8	19	17	28	47

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Nárůst v posledních obdobích je způsoben nárůstem mimořádných událostí v místě působnosti hasičů. Ze zásahů budeme jmenovat zejména likvidaci požárů, technickou pomoc, pomoc při dopravních nehodách, spadené stromy (tab. 3.26).

Sbor má v užívání zbrojnici, která patří obci. Z techniky, kterou má sbor také v užívání můžeme jmenovat cisternu CAS 32 Tatra 815, pro přepravu osob Avie Furgon.

Tab. 3.26 JSDH Loučná nad Desnou, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	3	6	5	9	8	31
dopravní nehoda	3	4	3	9	16	35
technická pomoc	2	5	8	9	20	44
ostatní	0	0	0	0	0	0
planý poplach	0	1	0	0	0	1
únik nebezpečných látek	0	0	0	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

K tradičním kulturně společenským akcím pořádaných sborem patří hasičský ples. Během roku potom můžeme kromě soutěží navštívit např. Rallye Rejvíz (soutěž pro posádky zdravotnických záchranných služeb). Tradičně se pořádá sběr železa, stavění a kácení máje.

Tab. 3.27 Příjmy SDH Loučná nad Desnou

financování SDH Loučná nad Desnou					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	0	0	0	0	0
dotace kraj	20000	20000	0	0	0
dotace obec	65000	190000	90000	90000	120000
sponzorský dar	24000	0	0	0	0
členské příspěvky	2480	3360	3360	3800	3300
vlastní příjmy	90000	109000	188000	107400	120000

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Sbor je díky svým aktivitám schopen zajistit si financování chodu (tab. 3.27). Mimo to velmi aktivně využívá účelové dotace z obecního rozpočtu.

Dalším zástupcem reprezentující OSH Šumperk je z okrsku č. 1 SDH Bludov.

3.3.10 Sbor dobrovolných hasičů Bludov

Sbor dobrovolných hasičů Bludov byl založen v roce 1879 (Olomoucký kraj, 2016). Sbor si tedy v letošním roce bude připomínat 140. let od svého založení. Obec Bludov má 3.041 obyvatel (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Členská základna má zastoupení ve všech věkových kategoriích. Čítá asi 163 členů. Z toho 88 mužů, 35 žen (údaje k 31. prosinci 2018). Zbytek 40 je mladých hasičů – což patří k největšímu počtu na OSH Šumperk. A právě díky takto velké základně mládeže se sbor těší z jejich velkých úspěchů. Aktivně působí 3 družstva mladých hasičů a družstvo dorostenek a dorostenců.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zařazena do kategorie JPO III a čítá 19 členů. Činnost jednotky se odvíjí od událostí v obci a jejím obvodu. V porovnávaném období roků 2014 – 2018 je jedná o počet výjezdů 20 – 42 (tab. 3.28).

Tab. 3.28 JSDH Bludov, výjezdy

JSDH Bludov		kategorie JPO III			
rok	2014	2015	2016	2017	2018
počet členů	19	19	19	19	19
počet výjezdů	20	22	30	34	42

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Jedná se zejména o likvidaci požárů, technické pomoci, pomoci při dopravních nehodách (tab. 3.29).

Tab. 3.29 JSDH Bludov, aktivity výjezdové jednotky ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017	2018	celkem
požár	5	8	8	10	12	43
dopravní nehoda	5	6	8	8	12	39
technická pomoc	10	8	10	10	12	50
ostatní	10	5	9	6	6	36
planý poplach	0	0	0	0	0	0
únik nebezpečných látek	0	0	0	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Sbor má v užívání zbrojnici, která patří obci. Ve výbavě sboru je vozidlo TATRA 148 CAS 32, DA AVIA a Ford Transit a dále vozidlo DENNIS Rapier. Poslední jmenované bylo obcí zakoupeno v roce 2015 pro potřeby JSDH a SDH.

Tab. 3.30 Příjmy SDH Bludov

financování SDH Bludov					
	2014	2015	2016	2017	2018
dotace SR	30000	20000	30000	20000	20000
dotace kraj	10000	20000	10000	10000	10000
dotace obec	60000	60000	60000	80000	80000
sponzorský dar	5000	8000	5000	10000	10000
členské příspěvky	21400	21400	21300	19050	22400
vlastní příjmy	údaje nesděleny, pohybují se v řádu čtyřstatisíců				

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Sbor se může pochlubit i bohatou činností během roku. Pořádá tradiční akce jako je sběr železa, taneční zábavu. Pomáhá při Mikuláši, oslavě Dne matek. Jelikož je to ale sbor s velkým sportovním duchem jeho aktivity se nejvíce točí kolem požárního sportu. Právě tam sbírají

cenné body a trofeje, a to nejen v kraji ale i v mezinárodních soutěžích. Od této činnosti se také nejvíce odvíjí jejich finanční zabezpečení. Právě díky svým úspěchům jsou dobře podporováni nejen z obce ale i kraje (tab. 3.30).

4 Zhodnocení analýzy, návrhy, doporučení

V kapitole čtvrté se budeme věnovat zhodnocení provedené analýzy u jednotlivých sborů. Samotné zhodnocení je rozděleno na dvě kapitoly, a to zhodnocení činností a zhodnocení hospodaření. U každé části najdeme celkové shrnutí a vyhodnocení dat získaných z provedeného výzkumu.

4.1 Zhodnocení činností vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje

Pokud budeme porovnávat vzájemně činnosti sborů dobrovolných hasičů, budou se v základu jevit, jako spolky vykonávající stejnou činnost. Základ jejich činnosti totiž vychází ze základního dokumentu, stanov, a ty jsou pro všechny sbory stejné. To, co je ale na jakýchkoliv organizacích tohoto typu originální je právě ta možnost, přizpůsobit si organizaci místním podmínkám. A tak se tomu děje i v řadách sborů dobrovolných hasičů. Abychom mohli provést samotné zhodnocení, vrátíme se k cíli bakalářské práce. Tím je zhodnocení činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů. Budeme vzájemně porovnávat jejich strukturu a velikost členské základny a porovnání z pohledu poměru počtu obyvatel a členů a velikosti obce; aktivity JSDH; charakter materiálně – technické základny; samotné společensko-kulturní aktivity; sportovní činnost sboru a zdroje financování.

Samotné porovnávání není lehké. Jak již bylo v práci zmíněno, porovnávané sbory se nacházejí v různých částech Olomouckého kraje. Tím pádem mají různé podmínky a možnosti pro svou činnost. A právě díky tomu, je každý sbor svou činností a zaměřením unikátní. Pojďme se tedy podívat na jednotlivé porovnávané údaje.

Porovnání z pohledu počtu obyvatel jednotlivých obcí

Pokud budeme porovnávat námi vybrané sbory v rámci Olomouckého kraje z hlediska počtu obyvatel, jedná se o obce, města a městyse s počtem obyvatel nad tisíc. Výjimkou obec Opatovice, počet obyvatel 812 k 1. lednu 2018 (ČSÚ, online, cit. 05. 06. 2019). Ostatní obce se pohybují v rozmezí 1520 až 3858 obyvatel.

Vzhledem k počtům obyvatel v jednotlivých obcích a počtu členů sborů se poměr počtu obyvatel a podíl členů SDH pohybuje v hodnotách 1,73 – 6,08%. Výjimku opět tvoří sbor v Opatovicích, kde jsou členové sboru zastoupeni 17% obyvatelstva obce (tab. 4.1).

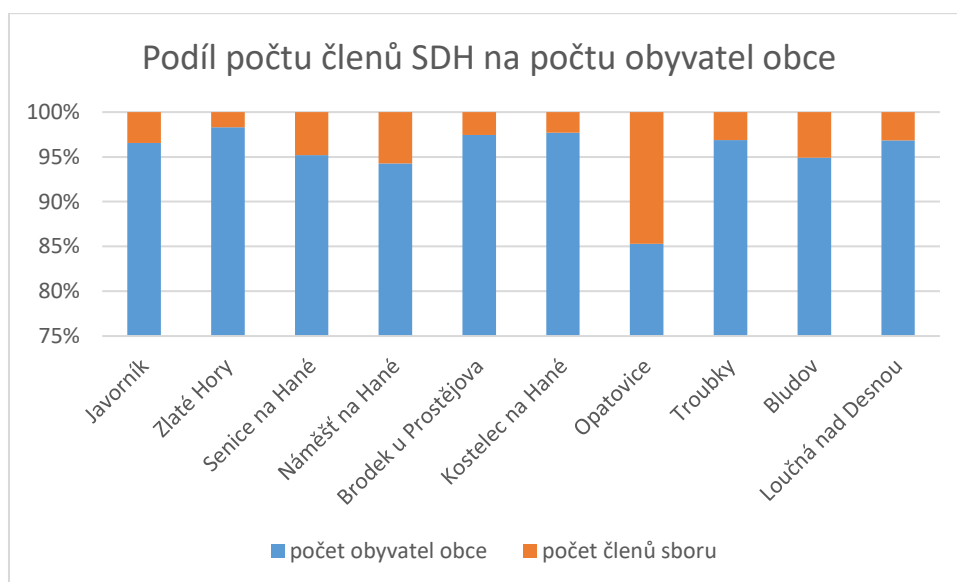
Tab. 4.1 Počet obyvatel a počet členů jednotlivých obcí

obec, město, městys	počet obyvatel obce	počet členů sboru	podíl členů SDH dané obce
Javorník	2775	99	3,567568
Zlaté Hory	3858	67	1,736651
Senice na Hané	1786	90	5,039194
Náměšť na Hané	2037	124	6,087383
Brodek u Prostějova	1520	40	2,631579
Kostelec na Hané	2921	69	2,362205
Opatovice	812	140	17,24138
Troubky	2024	65	3,211462
Bludov	3041	163	5,360079
Loučná nad Desnou	1601	52	3,24797

Zdroj – dotazníkové šetření a ČSÚ online, Vlastní zpracování

Tyto zjištěné a porovnané hodnoty poukazují na skutečnost, že zpravidla čím menší obec a tím menší počet obyvatel obce, tím větší je podíl členů sboru na obyvatelstvo dané obce (graf 4.1) Čehož je důkazem právě SDH Opatovice. Z provedeného šetření je také patrné, že v obcích s menším počtem obyvatel jsou výraznou měrou v členské základně zastoupeny rodiny a tím pádem několik generačních stupňů – děti a mládež, ženy, muži, veteráni.

Graf 4.1 Podíl počtu členů SDH na počtu obyvatel jednotlivých obcí

Zdroj – dotazníkové šetření a ČSÚ online, Vlastní zpracování

Na početní stav obyvatelstva dané obce přímo navazuje již částečně, výše zmiňované, struktura členské základny.

Porovnání členská základna

Základním kamenem každé organizace jsou její členové – tedy členská základna. Výhodou je, co se týká věkové struktury, pokud jsou generace vyrovnány. Pokud se stane, že nám generace z nějakého důvodu vynechá, nastává úskalí se samotnými činnostmi a plány na další období. Porovnávané sbory mají svou historii založení starší než je 120 let. Což svědčí obecně o dlouhodobém ukazateli funkčnosti sborů. Jsou sbory, ve kterých najdeme i devadesátníky, kteří vzpomínají, jak jejich tátové sbor zakládali. U hasičů také v naprosté většině platí, že jsou členy celé rodiny. Každý ze sledovaných sborů se může pochlubit velkou základnou a jejími členy. Každý sbor má minimálně jeden kolektiv mladých hasičů. U sborů s větším počtem mládeže do 18 let pracují družstva dorostenců a dorostenek. Největší podíly na členské základně ale mají členové starší 18 let – dospělí – ti se dále člení do kolektivů mužů, žen a veteránů. Důležitým vyplývajícím závěrem je skutečnost, že ta nejmladší základna každého sboru je tím hnacím pohonem pro další činnosti sborů. Široká věková struktura a vysoký počet členů dávají každému sboru velký potenciál pro jejich jednotlivé činnosti. Toto kritérium je naplněno všemi sledovanými respondenty.

Co se tedy týká sledovaného cíle – zjistit stav a věkovou strukturu jednotlivých členských základen sborů, tak všechny v práci uvedené sbory mají z hlediska charakteru a věkové struktury členské základny vytvořeny ideální základní podmínky pro fungování a bohatou činnost sboru.

Porovnání jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí

V návaznosti na velikost a působnost obce se budeme zajímat údaje o jednotce sboru dobrovolných hasičů obce. Obec má povinnost tuto jednotku zřizovat dle zákona o požární ochraně. Z tohoto pohledu jsou tedy JSDH a sbory porovnatelné. Jednotlivé JSDH jsou zařazeny do kategorií JPO II a JPO III (s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 5 a 10 minut). Z hlediska dojezdu jsou jednotky porovnatelné.

Jediným rozdílným kritériem budeme v tomto případě mít územní působnost. Porovnáváme Olomoucký kraj, který se z rovin Hané pozvolna zvedá až k nejvyššímu vrcholku Jeseníků. Oblast je to poměrně členitá a rozmanitá. Nalezneme tedy určité rozdílnosti v počtech zásahů u určitých typů událostí.

Co si můžeme představit pod jednotlivými událostmi, ke kterým jednotlivé jednotky vyjíždějí? Do kategorie požár zahrnujeme veškeré hoření – les, skládka, odpady, strom a travnaté porosty, budovy a byty, automobily. Událost dopravní nehoda je jakákoliv kolize v rámci

silničního provozu. Jedná se o nehodu auta, nákladního automobilu, vlaku, ale i motocyklu, kola či chodce. Co se týká zásahů označených technická pomoc, tak pod tyto zařazujeme likvidace mimořádných stavů – likvidace a odstranění spadlých stromů; odstranění nebezpečných stavů – zvýšená hladina vodních toků, lokální povodeň, likvidace po požáru, zřícení stavby, uvolnění střecha, kontrola stavu po krupobití; otevření uzavřených prostor – zabouchnuté klíče v bytě, asistence záchranné zdravotní službě při otevření prostor a vynášení osob apod. Pod zásahy označené jako ostatní řadíme hledání ztracených osob v terénu, pomoc při transportu osob v terénu. Zbývající údaje o zásazích planý poplach a únik nebezpečných látek nepotřebujeme vzhledem k názvu podrobněji upřesňovat.

Pokud tedy budeme komparovat činnosti jednotek v rámci Olomouckého kraje, začneme na severu. Ten zastupuje OSH Jeseník a je to oblast členitého terénu, lesů. Z toho nám vyplývá, že největší podíl u zásahů je v případě technických pomoci jako např. odstraňování a likvidace spadlých stromů, pomoc při lesních kalamitách. A dále je výraznější ostatní pomoc. Pod tou si můžeme představit např. hledání ztracených osob v terénu, pomoc při transportu osob v terénu. V zimních měsících se do ostatní pomoci řadí i pomoc v mimořádných situacích v souvislosti se sněhovou pokrývkou.

Podhůří Jeseníků patří OSH Šumperk. Tady se ještě setkáváme se zásahy v souvislosti s terénem a lesy. V hodnotách už výrazně nevyčnívají žádné, jejich vzájemný poměr se vyrovnává.

Pokud se podíváme na zbylé 3 OSH – Přerov, Prostějov a Olomouc, tak se nám sledované parametry mění. Směrem ze severu na jih nám ubývá členitý terén. Naopak přibývá hustější dopravní síť. Dálnice a s tím vyšší povolené rychlosti a také více dopravních nehod. S větší koncentrací lidí v městech evidujeme místo požárů v přírodě požáry v domácnostech, výrobních halách a skladištích.

Jednotlivé konkrétní údaje jsme si podrobněji uvedli v kapitole 3. Jejich vzájemné porovnání je obsaženo v tabulce 4.2. Tabulka ukazuje přepočítané údaje daného sboru ve sledovaném období, tj. 5ti let a to na průměr 1 roku. Vidíme, kolikrát v průměru vyjízďely jednotky k nahlášeným událostem. Údaje s číslem nula vykazují, že daná událost nebyla zaznamenána nebo je toto číslo téměř rovno nule.

Můžeme tedy konstatovat, že každé OSH, potažmo každá JSDH, má své specifické výjezdové cíle, které jsou závislé na územní působnosti JSDH. Pro doplnění zdůrazňujeme, že členové JSDH jsou naplňováni z řad členů sborů dobrovolných hasičů. Tito svoji činnost vykonávají

s nejvyšším nasazením. O techniku a jim svěřené věcné prostředky se starají ve svém volném čase a v naprosté většině bez nároku na odměnu (myšleno činnosti okolo, ne samotný zásah).

Tab. 4.2 Průměrný počet aktivit výjezdů JSDH za 1 kalendářní rok

Přehled počtu aktivit jednotek za sledované období 2014 - 2018 v průměru za rok							
JSDH	výjezdy celkem	požáry	dopravní nehody	technická pomoc	ostatní	planý poplach	únik nebezpečných látek
OSH Jeseník							
SDH Javorník	62,8	8,6	9	22,2	20,4	1,4	1,4
SDH Zlaté Hory	65	14,6	12,6	29,4	5,4	0,4	2,6
OSH Olomouc							
SDH Náměšť n. H.	38,8	19	10,4	5	4,4	0	0
SDH Senice	61,4	20,2	13,6	10	0,8	2,4	1,4
OSH Prostějov							
SDH Brodek u P.	53,2	6,4	1	4,8	1	0	0
SDH Kostelec n. H.	45,4	20,2	10,6	8,8	3,4	1	0,8
OSH Přerov							
SDH Opatovice	34,2	16,2	10,8	4,6	2,2	0	0
SDH Troubky	33,6	7	7	9,6	10	0	0
OSH Šumperk							
SDH Bludov	25	8,6	7,8	10	7,2	0	0
SDH Loučná n. D.	23,8	6,2	7	8,8	0	0	0

Zdroj – dotazníkové šetření, Vlastní zpracování

Aktivita sborů v rámci sportovních a kulturně – společenských činností

Co se týká sportovního = soutěžního dění, tak každé z OSH si v rámci své působnosti pořádá svou soutěž. V OSH Jeseník každoročně otevíráme ročník hasičských soutěží Hasičská liga Praděd. OSH Šumperk má svou Velkou cenu okresu Šumperk. OSH Olomouc pořádá Hanáckou extraligu. OSH Prostějov pořádá Velkou cenu Prostějovska a Prostějovskou extraligu. Mimo ty si každý okrsek a sbor může pořádat své další soutěže – Memoriály, noční soutěže. Soutěžní klání jsou prokoukou připravenosti.

U všech sborů evidujeme soutěžní týmy v různých kategoriích – ženy, muži, veteráni. Výjimku tvoří SDH Javorník, kde je postupně od roku 2016 znovuobnovována činnost. V Javorníku postupně došlo ke generační přeměně v řadách členské základny. SDH Javorník prozatím pořádá jen soutěže dospělých.

Zcela jiný pohled na činnost a tím i výjimkou ve sledovaných sborech jsme zaznamenali u SDH Zlaté Hory. Tam se členská základna dospělých zcela věnuje represivní činnosti a činnost sportovní je zcela ponechána na nejmladší členské základně. A to právem – Zlaté Hory mají

dva kolektivy mladých hasičů, kteří dosahují dobrých umístění. V ročníku 2015/2016 dokonce starší žáci zvítězili. A právě v řadách mladých hasičů je budoucí potenciál všech sborů.

Pro kolektivy dětí jsou každoročně vypisovány své soutěžní ročníky např. Liga mladých hasičů, hra Plamen.

U sborů, které mají velkou základnu mládeže, můžeme pozorovat i úspěchy v řadách dorostenců. Dorostencům SDH Bludov se podařilo v roce 2015 získat titul Mistra ČR. Dva z těchto dorostenců dále reprezentovali sbor na Mistrovství světa v požárním sportu dorostu a jednomu z nich se podařilo získat titul Mistra světa. V roce 2018 se dorostence SDH Opatovice v Lipníku nad Bečvou na krajském kole dorostu podařilo s převahou zvítězit. Tato členka pak reprezentovat v červenci na národním kole v Plzni. Skvělé výsledky jsou důkazem toho, že mládež se od útlého věku hasičskému sportu věnuje a má pro něj ve svých sborech dobré zázemí. Z těchto vynikajících sportovců budou nebo již jsou skvělí zástupci z kategorie dospělých a dávají dobrý příklad svým nástupcům.

Dalšími aktivitami sboru jsou akce pořádané v rámci dané obce. Jejich počet, různorodost a kvalita jdou ruku v ruce s velkou obětavostí a ochotou jednotlivých členů sborů akce organizovat. Hasiči jsou totiž koníčkem s velkým K. Koníčkem, který nás právě díky tomu, že se chceme podílet na kulturním a společenském životu obce, na jejím zvelebování, na pomoci našim spoluobčanům stojí spoustu sil a času. Času stráveného pro pohodu a pomoc druhých na úkor nás a naší rodiny.

I zde, co se týká vzájemné komparace činnosti, se budeme opakovat. Sbory se aktivně podílejí na činnostech spjatých s jejich samotnou obcí a charakterem území. Je tedy těžké a spíše nemožné, abychom porovnávali, kdo a zda vykonává v rámci své činnosti více než druhý sbor. Za jedině a tím pádem průkazné měřítko můžeme považovat spokojenost návštěvníků pořádaných akcí. A to nám jednotlivé sbory motivuje k tomu, aby dané akci pořádaly znovu. Na soutěžním poli máme jedinou motivaci, a to v podobě sportovních úspěchy či neúspěchy v jednotlivých soutěžích.

4.2 Zhodnocení hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje

V další kapitole části zhodnocení se budeme věnovat hospodaření jednotlivých sborů. Financování samotné je u všech sborů vícezdrojové. Z tohoto pohledu se budeme zajímat o to, jakým způsobem a kde dokáží sbory sehnat své finanční prostředky pro činnost. Údaje o

financování máme získány z dotazníkového šetření, doplněné z údajů uvedených jednotlivými sbory na jejich internetových stránkách.

Hospodaření sborů

Dalším podstatným porovnávacím kritériem, které budeme u jednotlivých sborů sledovat je jejich hospodaření. Peníze nám hýbou vším a bez nich nemůžeme fungovat. V další části máme u jednotlivých sborů podrobně rozkresleny jejich příjmy. Co se týká výdajů, tak všechny sbory hospodaří tak, že svou činností si dokáží vytvořit nepatrný zisk. Zisk je pak dále využíván na pokrytí nákladů v dalších obdobích. Konkrétní údaje o výdajích a hospodářských výsledcích neuvádíme. Z hlediska hospodaření nás nejvíce zajímají příjmy, a to kde je získáme a jak s nimi naložíme.

OSH Jeseník

Sbor dobrovolných hasičů Javorník prošel od roku 2014 útlumem a opětovným návratem do aktivní činnosti. Od roku 2016 pořádají opět hasičskou soutěž a v roce 2018 uspořádali k soutěži dospělých i soutěž pro mladé hasiče. Na tyto soutěže se jim podařilo získat dotaci z kraje. Aby se činnost s mládeží mohla dobře nastartovat, nechal sbor upravit požární stroj pro mládež. Na opravu získal sponzorský dar. Aktivity a financování sboru se tedy pomalu rozjíždí.

Sbor dobrovolných hasičů Zlaté hory využívá aktivně dotační titulů kraje i podpory obce. Ke své činnosti využívá techniku a prostředky pořízené pro JSDH obce. Svou činností, kdy pořádá pouze 3 akce pro veřejnost, dokáže vytěžit nepatrný výdělek. Tím si financuje aktivity v roce následujícím. Při příležitosti oslav 140 let požádal sbor o mimořádnou dotaci kraj a obec. Sbor nemá potřebu rozšiřovat dále své aktivity. Kromě tří zmiňovaných akcí pomáhá městu s organizací a přípravou jejich aktivit.

OSH Olomouc

Sbor dobrovolných hasičů Senice na Hané využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Je to sbor aktivní. Dotace ze státního rozpočtu byla pořízena z MŠMT na činnost kolektivu mladých hasičů. Dotace z kraje jsou na činnost sboru. Obdobně je to s účelovými dotacemi od obce. Sbor je dostává na základě žádosti a jsou určeny na jimi pořádané kulturní akce a na činnost sboru. Největší podíl, a to v roce 2014 byla dotace obce na rekonstrukci hasičské zbrojnice. Sbor jako takový si svou vlastní činností dokáže vytvořit příjmy, ze kterých pak financuje aktivity v roce následujícím.

Sbor dobrovolných hasičů Náměšť na Hané využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Dotace ze státního rozpočtu byla pořízena od MŠMT na činnost kolektivu mladých hasičů. Dotace z kraje jsou získávány na sportovní činnost – organizování hasičské soutěže, pořízení drobné výstroje. Od obce sbor získává každoročně účelové dotace na činnost, techniku. Sponzorské dary jsou využívány na organizaci pořádaných akcí. Co se týká samotných příjmů a výdajů sboru, tak ty nebyly sděleny. Obecně lze konstatovat, že sbor má každoročně kladný hospodářský výsledek. Podaří se mu vždy i získat drobný zisk, který používá v následujícím období na výdaje související s posláním.

OSH Prostějov

Sbor dobrovolných hasičů Brodek u Prostějova využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Dotace z kraje jsou obdobně jako u ostatních sborů získávány na sportovní činnost – organizování hasičské soutěže, pořízení drobné výstroje. Od obce sbor získává každoročně účelové dotace na činnost, techniku. Sponzorské dary jsou využívány na organizaci pořádaných akcí. Lze konstatovat, že sbor má každoročně kladný hospodářský výsledek. Podaří se mu vždy i získat drobný zisk, který používá v následujícím období na výdaje související s posláním.

Sbor dobrovolných hasičů Kostelec na Hané využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Dotace z kraje jsou obdobně jako u ostatních sborů získávány na sportovní činnost – organizování hasičské soutěže, pořízení drobné výstroje. Od obce sbor získává každoročně účelové dotace na činnost, techniku. Sponzorské dary jsou využívány na organizaci pořádaných akcí. Lze konstatovat, že sbor má každoročně kladný hospodářský výsledek. Podaří se mu vždy i získat drobný zisk, který používá v následujícím období na výdaje související s posláním.

OSH Přerov

Sbor dobrovolných hasičů Opatovice využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Je to sbor aktivní. Dotace ze státního rozpočtu byla pořízena z MŠMT na činnost kolektivu mladých hasičů a dorostu. Dotace z kraje jsou na hasičskou soutěž. Obdobně je to s účelovými dotacemi od obce. Sbor je dostává na základě žádosti a jsou určeny na jimi pořádané kulturní akce a na činnost sboru. Sbor jako takový si svou vlastní činností dokáže vytvořit příjmy, ze kterých pak financuje aktivity v roce následujícím.

Sbor dobrovolných hasičů Troubky využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Je to sbor aktivní. Dotace ze státního rozpočtu byla pořízena z MŠMT na činnost kolektivu mladých hasičů a dorostu. Dotace z kraje jsou na hasičskou soutěž. Obdobně je to s účelovými dotacemi od obce. Sbor je dostává na základě žádosti a jsou určeny na jimi pořádané kulturní akce a na

činnost sboru. Sbor dostal v roce 2018 účelovou dotaci na pořízení nového požárního stroje. Sbor jako takový si svou vlastní činností dokáže vytvořit příjmy, ze kterých pak financuje aktivity v roce následujícím.

OSH Šumperk

Sbor dobrovolných hasičů Loučná nad Desnou využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Dotace z kraje jsou na hasičskou soutěž. Obdobně je to s účelovými dotacemi od obce. Sbor je dostává na základě žádosti a jsou určeny na jimi pořádané kulturní akce a na činnost sboru. V roce 2014 obdržel mimořádnou dotaci na generální opravu požárního soutěžního stroje. Každoročně je v částce dotace z obce obsažen díl na činnost mládeže a jejich sportovní soustředění spojené s přípravou na soutěže mladých hasičů. Sbor jako takový si svou vlastní činností dokáže vytvořit příjmy, ze kterých pak financuje aktivity v roce následujícím.

Sbor dobrovolných hasičů Bludov využívá aktivně možnosti dotačních titulů. Je to sbor aktivní. Jeho členové z řad mladých hasičů reprezentují sbor na krajských i republikových soutěžích. Sboru se podařilo vychovat i úspěšné členy z řad dorostenců a dorostenek. Ti reprezentovali sbor a ČR i na mezinárodní soutěži. Sbor díky činnosti s mládeží žádá a dosahuje dotačních titulů u MŠMT, kraje i obce. Dotace z kraje jsou na hasičskou soutěž. Obdobně je to s účelovými dotacemi od obce. Sbor je dostává na základě žádosti a jsou určeny na jimi pořádané kulturní akce a na činnost sboru. Co se týká samotných příjmů a výdajů sboru, tak ty nebyly sděleny. Obecně lze konstatovat, že sbor má každoročně kladný hospodářský výsledek. Podaří se mu vždy i získat drobný zisk, který používá v následujícím období na výdaje související s posláním.

Celkový souhrn financování vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje

Pokud tedy budeme vycházet z provedené analýzy, dojdeme k závěru, že sbory jsou schopny si svou vlastní činností vyprodukovat výnos, který použijí v následujícím období na výdaje související s jejich posláním. Důležitou, a ne malou podporou jejich činnosti jsou dotační tituly a sponzorské dary. Tyto dotace se odvíjejí od jednotlivých žádostí sborů a jejich možnostmi dotace k danému účelu čerpat. Jako aktivní sbory můžeme dosáhnout na dotace z více zdrojů. Důležitá je ale i zpětná vazba – tzn. sbor dotaci použije k danému účelu a správně vyúčtuje. Dále je také důležité, abychom měli zajištěnou podporu z obce. Tam je ve většině případů dotace prioritně určena pro JSDH obce. V reálném dění ji ale velmi aktivně využijí sami sbory, které jsou základním kamenem JSDH obcí. Podporou z obce je i podpora jejich samotné činnosti. Vždyť právě sbory jsou mnohdy jednou z mála organizací působících v obcích. A organizací,

kteře se věnují práci s mládeží a podpoře kulturně-společenského života obce. Ne každý sbor se může odkázat na dobrou náklonost zastupitelstva a rady obce a získat tím příspěvní z rozpočtu obce na jejich nevyčerpatelnou činnost.

4.3 Návrhy a doporučení

Na základě provedené analýzy činností a hospodaření bychom si měli udělat souhrn a provést závěrečná doporučení a návrhy. Ne u každého sboru máme stejné podmínky pro jeho činnost. V rámci katastrálního území obce působí mnohdy i více sborů. V případě hasičů ze Senice na Hané nemůžeme ale hovořit o nevýhodě. Ostatní dvě SDH, která v obci působí jsou sbory menší a věnují se činnosti pouze ve své části obce.

U sboru dobrovolných hasičů ve Zlatých horách můžeme zcela ojediněle vidět podporování nejmladší členské základny sboru, neboť byt' je sbor aktivní a funguje, preferuje na veřejnost jen činnost mládeže a dětí. U tohoto sboru také zaznamenáváme unikát, a to v podobě 2 žen zařazených do jednotky sboru dobrovolných hasičů. Ve většině případů se setkáváme s mužským osazenstvem. Ženy v jednotce zastávají funkci zdravotníka, což je pro sbor výhodné a sbor tyto znalosti a dovednosti využije pro činnost s mládeží.

Dalším sborem, který můžeme ohodnotit a vyzdvihnout v jeho aktivitách je sbor dobrovolných hasičů Opatovice. Tady je pro porovnání zajímavý údaj o členské základně, kterou v kategorii dospělí tvoří téměř shodný počet žen a mužů. I tento ukazatel je spíše neobvyklý, neboť hasiči jsou spíše doménou mužů než žen. Tento sbor je také důležité vyzdvihnout, a to ve vztahu počtu členů sboru a počtu obyvatel obce. Ukazuje se nám, že právě jeho aktivita a široká věková členská základna vytváří optimální podmínky pro činnost a fungování sboru.

Z analýzy činností a hospodaření není lehké stanovit doporučení. Jak již bylo několikrát řečeno, jsou rozdílná pole působnosti - rozdílně velká finanční zabezpečení, věková struktura v členské základně. Někdy nás od našich činností odrazují i nenadálé události, které nám připraví sám chod života.

I přesto výsledky stále vedou k jedinému. Za aktivitou máme patřičnou odměnu. I když někdy i se zcela opačným efektem – uspořádáme sousedské posezení s hudbou a návštěvnost se zastaví na čísle 20. Tady by se aktivita dala ocenit slovy: „Kdo nic nedělá, nic nezkazí.“ Aktivitu bude vnímat jako to, že sbor vyvíjí činnost a je aktivní ve svém financování. Tzn. dokáže si zabezpečit vícezdrojové financování. Nabízené dotační tituly jsou otevřeny pouze pro řádné podané žádosti. Pro činnosti a fungování sborů je tedy velice důležité dokázat využít nabízených možností pro financování. Této aktivitě – dotace, příspěvky, sponzorské dary

dáváme „zelenou“. Jako doporučení bychom měli podpořit a vyzdvihnout sbory, které dokážou využívat dotační tituly. Pro ty, kdo zatím váhají je jednoduché řešení – využít nabízené možnosti a nebát se přihlásit se a dotace a podpory využít.

Kromě získávání finančních prostředků bychom také neměli zapomenout na podporu aktivit sboru. Bez plánů a činností nebude sbor fungovat. Tady bude důležitým faktorem věková struktura členské základny. Pokud budou členové, bude aktivita sboru. Pokud budeme vychovávat a mít mládež, budou mít sbory budoucnost. Hlavně v menších obcích je hasičský kroužek jedním z mála místních aktivit. A tam je určitá jistota, že neustále budeme obnovovat členskou základnu. Jiná situace je ve městech. Tam už je široký prostor pro různé spolkové aktivity a kroužky. Dnešní školou povinné děti a mládež mají mnohdy tak bohatou nabídku, že sportovní hasičské činnosti považují za přílišně namáhavé. Stejně tak učení se základním zdravotním dovednostem, ovládání topografických značek, uzlování je pro ně obdoba učení ve škole, a to děti nechtějí ve své volnu provozovat. Ve větších městech je větší riziko motivovat děti do hasičů. A to je potom pro každý sbor výzva, zda dokáže přitáhnout a udržet si své příznivce a členy.

Pokud chceme vše z pohledu doporučení shrnout, tak se budeme odkazovat na důležitost členské základny dětí a mládeže. Nejmladší členové nám vytvářejí základy pro fungování sboru. Pokud tedy máme členy, tak dalším důležitým stavebním kamenem budeme mít schopnosti získat a využít finanční prostředky pro svou činnost. A v návaznosti na dobrou členskou základnu a finanční zdroje můžeme hovořit o fungujícím sboru a dobré propagaci činnosti hasičů.

Každý z analyzovaných sborů se může pochlubit svými aktivitami. Není zde důležitá kvantita, ale kvalita. Např. sbor ve Zlatých Horách pořádá během kalendářního roku pouze 3 akce, ale nic to nemění na situaci, že akce mají návštěvnost a oblíbenost. Na druhé straně např. sbor v Senici na Hané pořádá v rámci uchování historických tradic klasické Hanácké hode. Anebo Kostelec na Hané se může pochlubit zcela ojedinělou soutěží dovedností „O hanáckó sekyrko“. Jak již bylo výše uvedeno v dnešní době, kdy máme všeho přebytek a můžeme si vybírat. Proto je tedy důležitá v činnosti sborů kvalitně odvedená práce a na jejím základě opakující se návštěvnost pořádaných akcí. A to je pro hasiče tím pravým hnacím motorem. Hasiči dělají, co mohou, a pokud budou mít pro koho, budou se jejich tradice předávat dál.

5 Závěr

Téma „Zhodnocení činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje“ jsem si zvolila z důvodu vlastního zainteresování do dané problematiky. V činnosti jednoho z největších občanských sdružení působícího na území naší republiky můžeme v mnoha šetřeních a pohledech nalézt spousta zajímavých námětů na volnočasové aktivity dospělých i mládeže a dětí. Těžko budeme hledat obec, která by na svém území neměla hasiče. A právě úzká vazba jednotka obce a sbor jsou mnohdy tím základním stavebním kamenem pro existenci sborů dobrovolných hasičů.

Cílem této práce bylo provést analýzu činností a hospodaření vybraných sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje. Na základě provedené komparativní analýzy dat navrhnout doporučení pro jejich možná zlepšení.

Bylo provedeno porovnávání 10 ti sborů dobrovolných hasičů Olomouckého kraje. Porovnávali se z hlediska charakteru členské základny, jednotek SDH obcí a jejich zásahů, technického vybavení, z hlediska aktivit a činností během kalendářního roku a také dle financování jejich činností.

Pokud budeme porovnávat věkovou strukturu členské základny, tak z provedeného výzkumu vyplývá, že s vyšším počtem členů ve sboru, se znatelně rozšiřuje i věková struktura členské základny. U sborů s vyšším počtem členů tedy najdeme aktivní kolektiv mládeže, družstvo žen, mužů i veteránů. Tento ukazatel nám zcela po právu potvrzují sbory dobrovolných hasičů Opatovice a Bludov. Jejich členská základna je jedna z největších a aktivní jsou už děti od útlého věku, což dokazují umístění dorostenců a dorostenek na národních a mezinárodních soutěžích.

Dalším porovnávacím kritériem máme aktivity jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Z dotazníkového šetření a ze statistik zásahů vedených u samotných JSDH či obce je patrný rozdíl dle konkrétní lokality plošného pokrytí. Rozdíly v druhu aktivit zásahu jsou dány zeměpisnou polohou, koncentrací lidských sídel a hustou dopravní sítí.

Důležitým cílem bakalářské práce bylo zjistit, do jaké míry a jakými prostředky jsou sbory schopny financovat své činnosti. Z výzkumu lze interpretovat, že sbory které mají aktivní sportovní činnosti – požární sport a podílejí se na společensko – kulturním dění v jejich obci

jsou zpravidla schopné svou činnost sami ufinancovat. A jako podporu aktivně využívají dotačních titulů ze státního rozpočtu a finanční příspěvky od obecního úřadu.

Jako doplňující kritérium jsou činnosti sboru samotné a jeho materiálně – technické zabezpečení. Zde se nejvíce odráží aktivity a činnosti sledovaných sborů. Sbor, který má velkou členskou základnu, aktivně se podílí na získání prostředků k financování, je sborem, který funguje a má k tomu i adekvátní vybavení.

Závěrečné zamyšlení budeme mít ve vztahu k budoucnosti činností hasičů. Doufejme, že si nadále uchováme přízeň a podporu veřejnosti. Věřme, že dnešní uspěchaná doba se časem opět zpomalí a najdeme si čas na využití aktivit v našem městě a obci. Hasiči nabízejí v místě našeho bydliště kvalitní kulturní a sportovní vyžití v obci. Aktivují k činnosti naše děti a mládež a podporují je v pohybu a kolektivnímu vystupování. Pomáhají nám s našimi mimořádnými událostmi v našich domovech. Připomeňme si prosím moto hasičů: „Bohu ku cti, bližnímu ku pomoci“, které činnosti hasičů provází na každém jejich kroku.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

Dobrovolní hasiči Olomouckého kraje. Olomouc: Olomoucký kraj, 2016. ISBN 978-80-87982-42-6.

LINHART, Petr a Bohumil ŠILHÁNEK. *Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích.* 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. ISBN 978-80-86640-63-1.

SKALSKÁ, K., Z. HANUŠKA a M. DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I.* Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století.* Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

Legislativa

ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

ČESKO. Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky

ČESKO. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

ČESKO. Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách

ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském

ČESKO. Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

ČESKO. Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb

ČESKO. Obecné nařízení EU č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů

Elektronické dokumenty a ostatní

Česká hasičská jednota [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <http://www.hasicskajednota.cz/o-nas.html>

Elektronická evidence tržeb. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/ekonomika/eet>

Metodický pokyn č. 4/2016 Zveřejňování přehledu o majetku a závazcích. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/ekonomika/ucetnictvi/66-metodicky-pokyn-c-4-2016-zverejnovani-prehledu-o-majetku-a-zavazcich-nebo-ucetni-zaverky>

Metodický pokyn starosty SH ČMS k plnění obecného nařízení EU o ochraně osobních dat. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/images/Dokumenty/GDPR/Metodick-pokyn-starosty-plnn-GDPR.pdf>

Moravská hasičská jednota [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/pg/Moravskahasicskajednota>

Nové informace k GDPR pro pobočné spolky. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/images/Dokumenty/GDPR/Nov-informace-pro-pobon-spolky-SH-MS-k-GDPR.pdf>

Obce Olomouckého kraje. Český statistický úřad v Olomouci [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xm/obce-olomouckeho-kraje>

Obecné nařízení EU č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>

O Olomouckém kraji. Olomoucký kraj [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/o-olomouckem-kraji-cl-1362.html>

Povinnost spolků a pobočných spolků změnit svůj název. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/povinnost-spolku-a-pobocnych-spolku-zmenit-svuj-nazev-po-novele-obcanskeho-zakoniku-104837.html>

Stanovy SH ČMS účinné od 1. 9. 2017. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/images/Dokumenty/Vnitroorganizacni/Stanovy-SH-MS-2017.pdf>

Stránky SDH Zlaté Hory. SDH Zlaté Hory [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <http://www.hasicizlatehory.wbs.cz>

Úvodní informace. Okresní sdružení hasičů Olomouc [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <http://kshol.hasici-ol.cz>

Výroční zprávy Olomouckého kraje. Olomoucký kraj [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/vyrocní-zpravy-olomouckeho-kraje-cl-1337.html>

Výroční zpráva SH ČMS za rok 2017. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/vyrocní-zprava/542-vyrocní-zprava-sh-cms-za-rok-2017>

Zásahová jednotka. SDH Náměšť na Hané [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <http://https://sdhnamestnahane.webnode.cz/zasahova-jednotka/zasahy>

Zásahová jednotka. SDH Senice na Hané [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <http://http://www.sdhsenicenahane.estranky.cz/clanky/zasahova-jednotka/z-a-s-a-h-y>

Zásahy JSDH Brodek u Prostějova. SDH Brodek u Prostějova [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <http://http://www.hasicibrodek.wbs.cz/ZASAHY>

Zásahy JSDH Javorník. SDH Javorník [online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: <https://www.sdhjavornik.estranky.cz/clanky/zasahy>

Seznam zkratek

AS	automobilová stříkačka
CAS	cisternová automobilová stříkačka
ČHJ	Česká hasičská jednota
DA	dopravní automobil
GDPR	General Data Protection Regulation
GŘ	Generální finanční ředitelství
HZS	Hasičský záchranný sbor
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor české republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
PO	Požární ochrana
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
MHJ	Moravská hasičská jednota
OSA	Ochranný svaz autorský
OSH	Okresní sdružení hasičů
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ZoET	zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb
z.s.	zapsaný spolek

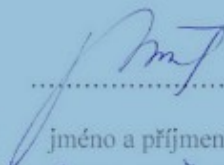
Prohlášení

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., - autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytovat licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše)

V Ostravě dne 9.5.2019

.....
jméno a příjmení studenta
JITKA MOŠOVSKÁ, DiS.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha 1

Dotazník

Dobrý den,

Ráda bych Vás touto cestou oslovila při výzkumu v rámci zpracování mé bakalářské práce. Práce se zabývá analýzou činností a financování sborů dobrovolných hasičů v Olomouckém kraji. Jsem starostkou Sboru dobrovolných hasičů Líšnice, okres Šumperk, a ráda bych Vás kolegy hasiče, požádala o spolupráci.

Dotazník obsahuje několik otevřených okruhů, sledovaným obdobím jsou roky 2014 – 2018. Prosím tedy u částí JSDH a financování o rozepsání údajů za rok 2014, 2015, 2016, 2017 a 2018. U ostatních dotazů jen pokud jsou nějaké změny či nové události.

Předem děkuji za Vaši ochotu a čas strávený u vyplňování dotazníku

Jitka Mošovská, DiS.

Studentka kombinovaného bakalářského studia, Vysoká škola báňská, Ekonomická fakulta,
obor Veřejné ekonomika a správa

Iniciály sboru:

Sbor dobrovolných hasičů

Okres Počet okrsků OSH

Okrsek č.

Členská základna:

Celkový počet:

Z toho muži: ženy mládež

JSDH obce:

Počet členů: Kategorie

Výjezdy: počet celkem

 Z toho požáry

 Technická pomoc

 Dopravní nehody

 Planý poplach

 Ostatní

Únik nebezpečných látek

Technika:

Zbrojnice – vlastní x obecní

Rozlišit prosím, zda je vlastní x obecní

Co?

Financování:

Dotace obec

Dotace kraj

Dotace jiné

Sponzorský dar

Vlastní financování – členské příspěvky

Příjmy

Výdaje

Výčet činností a akcí organizovaných během roku

.....